

AMMATTITAUTIASIOIDEN KÄSITTELYOHJE

AMMATTITAUTIASIOIDEN KÄSITTELYOHJE

Sisällysluettelo:

1. Yleistä	3
2. Ammattitautiasian vireilletulo ja selvittäminen	3
2.1. Vireilletulo	3
2.2. Asian selvittäminen	4
2.2.1. Vakuutuslaitoksen oikeus tietojen saantiin	4
2.2.2. Tarvittavat selvitykset	4
2.3. Asian siirtäminen toiseen vakuutuslaitokseen	7
2.4. Selvittelyn viivästyminen ja korvausten maksaminen selvittelyn aikana	8
3. Tavallisimmat ammattitaudit ja niiden ilmenemisaika	9
3.1. Ihottumat	9
3.2. Keuhko- ja muut hengitystiesairaudet	10
3.2.1. Keuhkopussin (hyvänlaatuiset) sairaudet	10
3.2.2. Asbestoosi	10
3.2.3. Keuhkosityöpy ja mesoteliooma	11
3.2.4. Allerginen nuha	11
3.2.5. Astma	12
3.2.6. Saman altisteen aiheuttamat eri sairaudet	12
3.2.7. Homepölykeuhko (allerginen alveoliitti)	12
3.2.8. ODDS (orgaanisen pölyn aiheuttama toksinen oireyhtymä)	13
3.2.9. Kosteusvauriomikrobien aiheuttamat ammattitaudit	13
3.3. Meluvamma	13
3.4. Tärinätauti	14
3.5. Liuotinaineaivosairaudet	15
3.6. Yläraajan kipeytymiset	15
4. Korvausvelvollinen vakuutuslaitos	16
4.1. Pääsääntö	16
4.2. Altistumisen päättymisen työsuhteen aikana	16
4.3. Useampi samanaikainen työ	16
4.4. Useampi lyhytaikainen peräkkäinen työsuhte	16
4.5. Asbestin aiheuttamat ammattitaudit	17
4.6. Yrittäjän ammattitaudin korvaaminen	17
4.7. Meluvamma	18
5. Perusteltu ammattitautiepäily ja tutkimuskulut	18
5.1. Milloin kyseessä on perusteltu ammattitautiepäily?	18
5.2. Perustellut ja tarpeelliset tutkimuskulut	19
5.2.1. Maksusitoumuksen pyytäminen ja antaminen	19
5.2.2. Kulujen korvaaminen	20
5.3. Työolosuhdeselvitykset	21
5.4. Työnantajan omavastuu	21
6. Hylkäyspäätökset	21
6.1. Ensimmäinen hylkäyspäätös	21
6.2. Tekninen ilmenemispäivä hylkäyspäätöksissä	22
6.3. Myöhempi hylkäyspäätös ja jatkotutkimusten korvaaminen	22
7. Ammattitauti eläkeläisellä	23
8. Ammattitautina korvattava muun sairauden paheneminen	23
9. Pitkän latenssiajan ammattitautien rahoitus ja tilastointi	24
10. Ammattitauti ja EU-asetukset	25
10.1. Ammattitautitiedot, kun ammattitautia sairastava on ollut alttiina samalle riskille useassa jäsenvaltiossa (883/2004 art. 38; 1408/71 art. 57)	25
10.2. Ammattitaudin paheneminen (883/2004 art. 39; 1408/71 art. 60)	25

AMMATTITAUTIASIOIDEN KÄSITTELYOHJE

1. Yleistä Tapaturma-asiain korvauslautakunta (TAKO) on antanut kiertokirjeellä 5/2001 ohjeet ammattitautitapausten käsittelystä. Tämä ohje korvaa edellä mainitun kiertokirjeen. Ammattitautien käsittelyä on ohjeistettu lukuisilla muillakin Tapaturmavakuutuslaitosten liiton ja tapaturma-asiain korvauslautakunnan kiertokirjeillä, luettelo kiertokirjeistä on liitteenä. (Liite 1.)

Voimassa olevat ammattitautilaki ja ammattitautiasetus on annettu joulukuussa 1988, ja ne ovat tulleet voimaan 1.1.1989. Ammattitautilakiin on sittemmin joulukuussa 1992 lisätty 3 a §, jossa säädetään ammattitautikorvauksien määräytymisestä silloin, kun ammattitauti ilmenee vakuutetun ollessa eläkkeellä. Kiertokirjeen 5/2001 antamisen jälkeen lainsäädännön muutokset ovat tuoneet muutoksia mm. sairaanhoito- ja tutkimuskulujen korvaamiseen (täky) sekä yläraajan kipeytymistä koskeviin säännöksiin.

Ohjeistuksen tarkistamisen ensisijaisena tavoitteena on ohjeen ajantasaistaminen. Ohjeen avulla ammattitautitapaukset käsitellään yhdenmukaisesti ja joutuisasti kaikissa vakuutuslaitoksissa, taataan vakuutetun oikeusturva käsittelyn kaikissa vaiheissa ja vältytään tarpeettomista siirroista vakuutuslaitoksesta toiseen. Ammattitautiasian selvittämisen helpottamiseksi on laadittu tautiryhmittäin mallikysymyksiä, joita voidaan käyttää pohjina selvityksien hankkimisessa. Nämä ovat ohjeen liitteenä. (Liite 2.)

Ohjeistus on tarkoitettu noudatettavaksi välittömästi.

EU-alueella ammattitauteja koskevasta koordinoinnista on säännelty EY:n sosiaaliturva-asetuksessa 1408/71 ja sen täytäntöönpanoasetuksessa 574/72. Asiaa on selvitetty tarkemmin Tapaturmavakuutuslaitosten liiton kiertokirjeessä 1/94. Näitä asetuksia on muutettu ja uusi asetus sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta (883/2004) ja sen täytäntöönpanoasetus (987/2009) tulivat voimaan 1.5.2010 (ks. kohta 10).

2. Ammattitautiasian vireilletulo ja selvittäminen

2.1. Vireilletulo

Korvausasia tulee vireille useimmiten joko työnantajan tapaturma- tai ammattitauti-ilmoituksella tai lääkärintodistuksella. Vakuutuslaitoksella on velvollisuus ryhtyä selvittämään korvausasiaa saatuaan työtapaturma- tai ammattitauti-ilmoituksen, lääkärintodistuksen tai laskun. Selvitysvelvollisuus vakuutuslaitoksella on myös silloin, jos sen tietoon on muulla tavoin saatettu ammattitautiepäily, jonka johdosta vakuutuslaitoksen voidaan otaksua joutuvan suorittamaan korvausta.

Ammattitautikäsittelyn kannalta ei ole merkitystä, tuleeko ammattitautiasia vireille vakuutetun elinaikana vai vasta hänen kuoltuaan. Oikeus korvaukseen on kuitenkin aina selvitetävä.

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

Vakuutuslaitos, jossa ammattitautiasia tulee vireille, on vireilletuloyhtiö. Vireilletuloyhtiö on lähes poikkeuksetta myös selvittävä yhtiö.

Vain siinä tapauksessa, että asia on tullut vireille sellaisessa yhtiössä, joka ei ole vakuutanut mitään työsuhdetiedoista ilmenevää työtä, asia siirretään heti alkuvaiheessa viimeisen vakuuttajan selvitettäväksi. Tällöin tästä vakuutuslaitoksesta tulee selvittävä yhtiö.

2.2. Asian selvittäminen

2.2.1. Vakuutuslaitoksen oikeus tietojen saantiin

Tapaturmavakuutuslain (TapVakL) 64 a §:n 1 momentin mukaan vakuutuslaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada erilaisia tietoja korvausasian ratkaisemiseksi.

TapVakL 64 a §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla vakuutuslaitoksella on oikeus saada tiedot mm. vahingoittuneen työsuhteista, yrittäjätöistä ja ansioista.

TapVakL 64 a §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla vakuutuslaitoksella on oikeus saada pyynnöstä lausunto ja muut välttämättömät tiedot vahingoittuneen potilasasiakirjoista, terveydentilasta, työkyvystä, hoidosta ja kuntoutuksesta lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitetulta ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä sekä vahingoittuneen kuntoutusta toimeenpanevalta taholta ja muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä, sosiaalipalveluiden tuottajalta tai hoitolaitokselta.

TapVakL 41 §:n 5 momentin mukaan vakuutuslaitokselle on toimitettava lääkärin antama selvitys vammasta tai sairaudesta.

TAKO:n kiertokirjeellä 5/2009 on annettu tarkemmat ohjeet terveydentilatietojen toimitamisesta vakuutuslaitokselle.

2.2.2. Tarvittavat selvitykset

Ammattitautiasian selvittämisen avuksi on laadittu tautiryhmittäin mallikysymyksiä, jotka ovat tämän kiertokirjeen liitteenä (Liite 2.). Yhtenäisen selvittelyn varmistamiseksi vakuutuslaitosten tulisi hankkia mallien mukaiset selvitykset.

Lääketieteelliset selvitykset

Työntekijää/ vahingoittunutta on usein hoidettu useassa paikassa ja kaikista näistä on hankittava lääketieteelliset selvitykset.

Ammattitautiasian selvittämisessä tarpeellisia lääketieteellisiä selvityksiä ovat mm.

- kaikki sairauskertomukset, joissa on maininta epäilystä ammattitaudista
- kaikki epäiltyyn tautiin liittyvät lääkärinlausunnot ja erilliset tutkimustulokset kuten ihottumissa testitulokset ja meluvammaepäilyissä kuulokäyrät tai esimerkiksi Työter-

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

veyslaitoksen (TTL:n) lausunto, pölykeuhkosairauksien asiantuntijaryhmän tai kosteusvaurioastman asiantuntijaryhmän lausunto

- Kuolemantapauksissa tarvitaan kuolintodistus ja oikeuslääketieteellinen ruumiinavauspöytäkirja. Laki kuolemansyyn selvittämiseksi edellyttää, että ruumiinavaus tehdään. Tilastokeskuksen Kuolemansyyt -osastolta saa kirjallisesti pyydettäessä jäljennöksen kuolintodistuksesta, jota kautta pääsee selville, onko ja missä ruumiinavaus on tehty. Tilastokeskuksen osoite: Tilastokeskus, Kuolemansyyt, PL 4, 00022 TILASTOKESKUS.

Lääketieteellisiä selvityksiä hankittaessa kannattaa huomioida, että usein tutkimuksia saatetaan tehdä samaan aikaan esim. ihotautien ja keuhkotautien poliklinikoilla tai esim. keuhkotautien ja työlääkietieteen poliklinikoilla. Tällöin merkinnät on pyydettävä erikseen eri poliklinikoilta.

Työterveyslaitoksen Pölykeuhkosairauksien asiantuntijaryhmä on työryhmä, joka antaa asiantuntijalausuntoja asbestisairauksiin ja muihin pölykeuhkosairauksiin liittyvistä ammattitautitapauksista. Vakuutuslaitos voi ammattitautiasian selvittelyn yhteydessä pyytää asiantuntijaryhmän lausunnon. Tarkempia tietoja lausunnon pyytämisen menettelystä voi pyytää Työterveyslaitokselta (www.ttl.fi). Lausunnon pyytämisestä ilmoitetaan myös vahingoittuneelle. Asiantuntijaryhmältä saadusta lausunnosta on myös kuultava vahingoittunutta.

Kosteusvaurioastman syy-yhteyden todennäköisyyden arvioimista varten on perustettu erityinen kosteusvaurioastman asiantuntijaryhmä (ks. TAKO:n kiertokirje 4/2009).

Työhistoriatiedot

Työsuhtetietojen selvittämiseksi selvittävä yhtiö hankkii ETK:n työsuhderekisteriotteen LEL-erittelyineen. Tarvittaessa vakuutuslaitoksen on hankittava vakuutetulta oma selvitys työsuhteista.

Osoitteesta www.ytj.fi löytyy tietoja yritysten historiasta ja nimien vaihdoksista. Myös eläkeyhtiöltä voi kysyä vakuuttamiskauden aikaan työnantajayhtiöllä ollutta nimeä. Tietoja saattaa löytyä myös ELKA:sta eli Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkistosta (www.elka.fi).

Altistumis- ja työolosuhtetiedot

Selvittävä yhtiö hankkii vakuutetun oman selvityksen työtehtävistä, altistumisista ja mahdollisista työpaikalla suoritetuista mittauksista. (ks. selvitysten mallit liitteenä)

Työnantajalta selvittävä yhtiö hankkii sellaisen selvityksen, josta ilmenee vakuutetun työtehtävät, altistukset sekä niiden kestot ja määrät sekä, missä yhtiössä työntekijät ovat olleet vakuutettuina. Tämä selvitys pyydetään kaikista niistä työsuhteista, jotka ovat merkityksellisiä korvausvelvollista vakuutuslaitosta selvitetäessä. Työsuhteista selvitetään ennen ilmenemisaikaa olevat työsuhteet, joissa on voinut altistua. Selvittelyn jouduttamiseksi pyyntö tulee laittaa samanaikaisesti kaikille näille työnantajille.

Ammattitauti-ilmoitus tarvitaan vain siltä työnantajalta, jonka ottamasta vakuutuksesta korvaus tulee maksettavaksi, mikäli työnantaja on edelleen olemassa.

Jos kaikilta työnantajilta ei saada yrityksistä huolimatta selvitystä (esim. työnantajaa ei ole enää olemassa tai työnantajalla ei ole tietoa altistuksesta), selvittävä yhtiö tekee ratkaisun muun käytettävissä olevan tiedon perusteella.

Pyydettyessä työnantajalta ammattitautiin liittyviä selvityksiä työnantajaa on muistutettava, että käsiteltävät asiat ovat salassa pidettäviä.

Vakuutustiedot

Jos työnantajalta eikä muultakaan taholta saada selville altisteisen työn vakuuttanutta vakuutuslaitosta, se on selvitettävä vakuutuslaitoksiin lähetettävällä vakuutuskyselyllä. Kysely on lähetettävä joutuisasti samoin kuin myös kyselyn saaneen vakuutuslaitoksen on vastattava siihen joutuisasti.

Vakuutuskyselyiden päivitetty yhteyshenkilölista on TVL:n jäsenpalvelussa.

Selvitykset asbestialtistumisesta

Ammattitautitapausten selvittely on pääosin samanlaista kaikissa ammattitaudeissa, mutta asbestin aiheuttamissa ammattitaudeissa pitkä latenssiaika tuo erityispiirteitä selvittelyyn.

Asbestin aiheuttamien ammattitautien osalta työnantajalta ja vahingoittuneelta itseltään pyydetään selvitystä altistumisesta. Jos työnantajaa ei enää ole eikä vahingoittunut ole enää elossa, työsuhtetiedot saattavat olla selvittelyn ainoa tietolähde.

Koska altistumista ja sen määrää on vaikea aukottomasti selvittää, työsuhteesta saatavien tietojen lisäksi voidaan käyttää myös hyödyksi yleistä tietoa asbestitöistä. Asbestialtisteiksi töiksi on katsottu ainakin eräät rakennustyöt (asbestipurkutyö, eristys-, matto-, tasoi- te- ja maalaustyö), telakkatyö (asbestiruiskuttajat erityisesti), autokorjaamot (jarru- ja kyt- kinhuoltotyöt) ja asbestiteollisuustyö (voimakkaasti altistuneita).

Altistumista arvioitaessa on kuitenkin otettava huomioon, että lainsäädännöllisiä rajoituksia asbestin käyttöön alettiin tehdä vuonna 1976, jolloin annettiin valtioneuvoston päätöksellä ensimmäinen sitova ilman asbestipitoisuutta koskenut määräys. Vuonna 1988 asbestityö säädettiin luvanvaraiseksi ja asbestityön tekijöiltä edellytettiin erityiskoulutusta. Vuodesta 1993 lähtien asbestin valmistus ja maahantuonti sekä vuodesta 1994 asbestin myyminen ja käyttöön ottaminen on ollut kiellettyä, mutta edelleenkin asbestille voi altistua purkutöissä, joissa ei ole asianmukaisesti suojauduttu.

Asbestille ja muille syöpävaaraa aiheuttaville aineille altistumista voi selvittää myös Työterveyslaitoksen ylläpitämästä ASA-rekisteristä, johon työnantajat ilmoittavat altistuneet työntekijät. ASA-rekisteristä saa lisätietoja Työterveyslaitokselta (www.ttl.fi). Vakuutusyhtiöllä on ammattitautiasiaissa oikeus saada rekisteristä tietoja syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä annetun lain (717/2001) 4 §:n nojalla. Tiedot altistumisesta saa vahingoittuneen nimen ja henkilötunnuksen perusteella.

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

ASA-rekisterissä olevia tietoja voi käyttää hyväksi ammattitautiasian käsittelyssä soveltuvin osin, varsinkin jos selvitystä ei enää saada työnantajalta tai vahingoittuneelta tai altistumisesta on ristiriitaisia tietoja. Rekisteri ei ole kuitenkaan kattava. Koska työnantaja on saattanut jättää ilmoittamatta henkilön tähän rekisteriin, pelkästään rekisteritietojen perusteella ei voida päätellä, onko altistumista tapahtunut.

Jos kysymys on plakkitaudista ja vahingoittuneen työhistoriaan sisältyy peräkkäisiä, lyhytaikaisia mahdollisesti altisteisia työsuhteita yksityisellä työnantajalla, näissä työsuhteissa altistumisen selvittäminen voi olla hankalaa, mutta se on mahdollisuuksien mukaan tehtävä. Näissä tapauksissa kysymys on lähinnä lyhytaikaisista rakennusalan työsuhteista. Käytännössä saattaa olla vaikeaa selvittää työnantajana toimineen yksityishenkilön yhteys- ja vakuutustietoja ja selvittelyä ei saada eteenpäin. Selvittäminen on kuitenkin tärkeää asbestisairausten jatkokäsittelyn kannalta. (ks. kohta 3.2.1. ja 4.4.)

2.3. Asian siirtäminen toiseen vakuutuslaitokseen

Vireilletuloyhtiö on lähes poikkeuksetta myös selvittävä yhtiö.

Tarkoituksenmukaista on, että ammattitautiasian käsittely ohjautuu korvausvelvolliseen vakuutuslaitokseen mahdollisimman nopeasti.

Vahingoittuneen oikeusturvan kannalta on kuitenkin tärkeää, ettei asiaa siirretä vakuutuslaitoksesta toiseen keskeneräisenä, eikä tapaturmavakuutusjärjestelmän sisäinen selvittelytyö näy haitallisena ilmiönä vakuutetun suuntaan. Tämän vuoksi siirtäminen vakuutuslaitoksesta toiseen toteutetaan vasta, kun asia on siirtäjän puolesta loppuun saakka selvitetty. Vakuutuslaitokselle ja vahingoittuneelle lähetetään erilaiset kirjeet siirrosta. Tarvittaessa siirrosta ilmoitetaan myös jo laskuja lähettäneelle hoitolaitokselle.

Siinä tapauksessa, että ammattitauti on aiheutunut työssä, jonka osalta vakuuttamisvelvollisuus on laiminlyöty tai työnantaja ei ole ollut vakuuttamisvelvollinen, asian käsittely siirretään Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle.

Siirtoa koskevat menettelyohjeet koskevat vain soveltuvin osin Maatalousyrittäjien eläkelaitosta (Mela), koska Mela ei voi ottaa kantaa työsuhdetyöhön eikä voi pyytää lausuntoa TAKO:lta.

Selvittävän yhtiön on hankittava sellainen selvitys tapauksesta, jolla voidaan ratkaista ja perustella, onko kyseessä ammattitauti, sekä mikä vakuutuslaitos on korvausvelvollinen. Yhtiön on hankittava siis kaikki ammattitautiasian ratkaisemiseksi tarvittavat lääketieteelliset selvitykset sekä työsuhte- ja altistumistiedot. Selvityksistä on käytävä ilmi, miltä työnantajilta on pyydetty selvityksiä ja onko selvitykset saatu vai ei ja mikäli ei ole saatu, niin mistä syystä. Samoin jos joltain työnantajalta ei ole pyydetty selvitystä esim. konkurssin tai toiminnan lakkaamisen takia, myös tämä peruste on ilmentävä selvityksissä.

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydyttävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

Selvittävä yhtiö ottaa kantaa, onko kyseessä ammattitauti ja määrittää ilmenemisaikan (ks. myös kohta 6. Hylkäyspäätökset). Jos selvittävä yhtiö katsoo, ettei se ole tässä nimenomaisessa ammattitautiasiansa korvausvelvollinen, sen on selvitettävä, mille vakuutuslaitokselle korvausvelvollisuus kuuluu. Ennen siirtoa on selvitettävä kaikki kysymykseen tulevat vakuutuslaitokset ja työsuhteet sekä asiakirjoissa on oltava selvitysten tulokset kirjallisina.

Lääketieteellisen korvattavuuden osalta on mahdollista myös pyytää TAKO:n lausunto, vaikka korvausvelvollinen vakuutuslaitos ei ole vielä selvillä (lausuntopyyntö lääketieteellisestä syy-yhteydestä).

Siirtävän vakuutuslaitoksen on siirtokirjeessään perusteltava ratkaisunsa. Siirron mukana lähetetään asiakirjat, joista selviää tiedot työsuhteista ja altistuksesta. Ennen kirjallisen siirron toteuttamista siirtävä yhtiö voi alustavasti tiedustella vastaanottavan vakuutuslaitoksen kantaa.

Jos vakuutuslaitos, jolle asian käsittely on siirretty, on eri mieltä korvausvelvollisuudesta, se pyytää TAKO:n lausunnon siitä, mikä vakuutuslaitos on korvausvelvollinen. Tällöin asiakirjoissa on oltava kaikkien mahdollisesti korvausvelvollisten vakuutuslaitosten lausunnot asiasta (lausuntopyyntö alustusasissa).

Jos se vakuutuslaitos, jonka TAKO katsoo asiassa korvausvelvolliseksi, ei tyydy tähän ratkaisuun, se voi alistaa asian tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan ratkaistavaksi.

Siirtäessään asian toiseen vakuutuslaitokseen siirtävä laitos perii samalla maksamiensa ennakoiden tai tutkimuskulujen määrän. Takaisinsaantivaatimuksessa on oltava erittely suorituksista.

2.4. Selvittelyn viivästyminen ja korvausten maksaminen selvittelyn aikana

Jos ammattitautiasian selvittely viivästyy, on selvittävän yhtiön annettava viivästymistodistus Kansaneläkelaitokselle (Kela) vakuutetun toimeentulon turvaamiseksi.

Jos on selvää, että kysymyksessä on ammattitauti, on selvittävän yhtiön tutkittava, onko sillä perusteita ennakon maksamiseen tai viivästymistodistuksen antamiseen.

Ennakon maksamisen yhteydessä vakuutetulle on kerrottava, että korvausvelvollisen vakuutuslaitoksen selvittäminen on kesken. Jos kyseessä on perusteltu ammattitautiepäily, tutkimuskulujen laskut on maksettava heti.

Erityistä huomiota ennakon maksamiseen viivytyksettä on kiinnitettävä silloin, kun kyse on nopeasti kuolemaan johtavasta ammattitaudista. Käytännössä useimmiten esille tulevat sairaanhoitokustannukset ja haittarahakorvaus. Myös ansionmenetykskorvauksen maksamiseksi tarvittavien selvitysten hankkiminen on käynnistettävä mahdollisimman pian, kun korvattavuus ammattitautina on ratkaistu.

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

3. Tavallisimmat ammattitaudit ja niiden ilmenemisaika

Ammattitaudin ilmenemisaika on pääsääntöisesti se ajankohta, jolloin vakuutettu ensimmäisen kerran hakeutui lääkärin tutkittavaksi sellaisten oireiden vuoksi, jotka tuolla käynnillä tai myöhemmin todetaan ammattitaudista johtuviksi. Seuraavassa on kerrottu tavallisimmista ammattitaudeista ja niiden ilmenemisajasta.

3.1. Ihottumat

Ärsytyskosketusihottuma (toksinen ihottuma)

Ärsytyskosketusihottuma eli ns. toksinen ihottuma syntyy ihon suojakerrosten vaurioituessa. Tavallisia ihon ärsykeitä ovat voimakkaampien kemikaalien (esim. liuottimet) liiaksi öljyt, siivous- ja ruoka-aineet, jatkuva käsien pesu sekä lika, pöly ja hankaus.

Ilmenemisajankohdaksi katsotaan poikkeuksetta ensimmäinen lääkärisäkäyntipäivä. Toistuvissa toksisissa ihottumissa puolen vuoden oireeton jakso riittää siihen, että uusiutuminen käsitellään erillisenä, uutena asiana. Oireeton jakso tarkoittaa jaksoa, jolta ei ole lääkärisäkäyntejä saman sairauden vuoksi. Uusi oireilu puolen vuoden jälkeen katsotaan uudeksi ammattitaudiksi, jos ammattitaudin muut edellytykset täyttyvät.

Tyypillisesti nämä sairaudet ovat sellaisia, joissa korvausta maksetaan ohimenevästi. Toksinen ihottuma voi myös kroonistua, mutta se on harvinaista.

Allerginen kosketusihottuma

Allerginen kosketusihottuma eli viivästynyt allergia syntyy viiveellä altistuksesta, mikä vaikeuttaa diagnoosia. Tavallisia allergisen ihottuman aiheuttajia ovat synteettiset hartsit (mm. epoksit, akryylit), kumin sisältämät kemikaalit, metallit, säilytysaineet, kolofoni eli luonnonhartsi, permanenttiaineet ja hajusteet. Riskiammatteja tai -aloja ovat hammashuollon ammatit, kampaajat ja kosmetologit, vaneriteollisuus, mikropiirien valmistus, rakennusten viimeistely/remonttityö, kumiteollisuus, muoviteollisuus sekä kaikki, jotka käyttävät kumisia suojakäsineitä. Suojakäsineiden käyttö voi myös aiheuttaa työperäistä ihottumaa, joka johtuu ärsytyksestä tai välittömästä allergiasta luonnonkumille (kontaktiurtikaria).

Proteiinikosketusihottuma ja kontaktiurtikaria ovat välittömän eli I-tyypin allergian aiheuttamia ihottumia. Tavallisimpia proteiinikosketusihottuman aiheuttajia ovat kasvien, hedelmien, jauhojen ym. ruoka-aineiden sekä eläinten ja luonnonkumin käsittely. Metallit ja kemikaalit voivat myös joskus aiheuttaa kontaktiurtikariaa. Riskialoja ovat ruoan valmistus, terveydenhuolto, maatalous ja muu eläinten kanssa työskentely.

Allergisissa ja proteiinikosketusihottumissa ilmenemisajankohtana pidetään sitä lääkärisäkäyntiä, jonka perusteella jatkotutkimukset allergian toteamiseksi on käynnistetty ja lähete tutkimuksiin tehty. Määrittämisessä on ongelmia silloin, kun ihottumaoireita on ollut useita vuosia. Näissä tilanteissa pidetään lähtökohtaisesti ilmenemispäivänä allergiatestien tekopäivää.

Kun allerginen ihottuma katsotaan korvattavaksi, saman tekijän aiheuttama uusi ihottuma pitkänkin väliajan jälkeen korvataan samana ammattitautina.

Jos sama altiste aiheuttaa allergisen ihottuman lisäksi myös hengitystieoireita, katso kohta 3.2.6.

3.2. Keuhko- ja muut hengitystiesairaudet

3.2.1. Keuhkopussin (hyvänlaatuiset) sairaudet

Keuhkopussin kalkkeumat eli plakit ovat alustastaan koholla olevia, tarkkarajaisia keuhkopussin hyaliinimuodostumia. Ne kalkkeutuvat vähitellen. Molemmipuoliset plakit liittyvät useimmiten asbestille altistumiseen.

Ammattitaudiksi plakit katsotaan, kun keuhkojen röntgentutkimuksissa tai HRCT-tutkimuksessa on todettu molemmipuolisia muutoksia. Molemmipuolisia plakkeja voidaan pitää asbestin aiheuttamina, jos henkilö on altistunut asbestille. Plakkitaudin ilmenemisajankohta on kuitenkin jo se päivä, jolloin keuhkojen kuvantamistutkimuksessa ensimmäistä kertaa havaittiin toispuoleiset plakkimuutokset.

Keuhkopussin muutokset voivat ulottua myös keuhkopussin sisälehteen (viskeraalipleuraan) ja liittyvät yleensä plakkitautiin.

Keuhkopussin nesteily eli pleuriitti voidaan myös joissain tapauksissa korvata ammattitautina. Näiden ilmenemisaika ratkaistaan tapauskohtaisesti.

Plakkitauti ei yleensä aiheuta korvattavaa työkyvyn alentumaa eikä korvattavaa haittaa eikä myöskään sairaanhoidon tarvetta. Plakkitautiin ei ole myöskään olemassa lääkitystä eikä siten mitään lääkkeitä tai hoitoa korvata plakkitautivahingossa. Henkilöillä, joilla on todettu plakkitauti, on usein lisäksi muita keuhkotoimintaa alentavia sairauksia, kuten keuhkohtaumatauti (COPD) tai keuhkolaajentuma.

Asbestoosi tai syöpä eivät ole plakkitaudin seurauksia, vaan ne käsitellään erillisinä ammattitautteina.

Altistumisen selvittäminen lyhyissäkin työsuhteissa on tärkeää asbestisairauden jatkokesittelyn kannalta. (ks. edellä kohta 2.2.2.)

3.2.2. Asbestoosi

Asbestoosi eli asbestipölykeuhko on asbestiin liittyvä sairaus, jossa keuhkojen alaosan keuhkokudokseen kehittyy molemmin puolin laaja-alaista sidekudoslisää, fibroosia.

Asbestoosin korvaaminen ammattitautina edellyttää voimakasta altistumista asbestille. Altistuksen ja ilmenemisen välillä on tavallisesti useita vuosia, vuosikymmeniä. Korvattavuus edellyttää röntgentutkimuksessa tai HRCT -tutkimuksessa osoitettua sidekudoslisää, fibroosia (vähintään 2. luokan sidekudostuminen).

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

Asbestoosin ilmenemisajankohdaksi määritetään se päivä, jona kuvantamistutkimuksissa on todettu ensimmäinen ammattitautiin liittyvä löydös. Tällaiseksi on yleensä katsottu luotettavasta lausunnosta tai vastaavasta löytyvä riittävä selvitys siitä, milloin havaittiin keuhkojen röntgentutkimuksessa tai HRCT -tutkimuksessa asbestoosiin sopiva ja riittävä sidekudostuminen. Yleensä asia voidaan ratkaista em. lausuntojen perusteella eikä ole tarpeen hakea esim. keuhkojen aikaisempia pienoiskuvausten tuloksia kuin poikkeustapauksissa. Ratkaisu ilmenemisajankohdasta on siis yleensä tehtävissä asiakirjatietojen pohjalta.

3.2.3. Keuhkosityöpä ja mesoteliooma

Asbestin aiheuttamia nopeasti eteneviä sairauksia ovat keuhkosityöpä ja mesoteliooma. Mesoteliooma on keuhkopussin (pleura) tai vatsakalvon (peritoneum) mesoteelisolukosta alkunsa saanut pahanlaatuinen kasvain.

Keuhkosityövän ja mesoteliooman ilmenemisajankohtana pidetään keuhkojen kuvantamistutkimuksen päivämäärää silloin, kun syöpä todetaan ensimmäisessä kuvantamistutkimuksessa (sattumalöydöksenä) ja lääkäriin on hakeuduttu ja tutkimus on tehty jonkun muun syyn kuin keuhkosityövän tai mesoteliooman takia. Kun henkilö hakeutuu keuhkosityöpään tai mesotelioomaan sopivien oireiden takia lääkäriin, ja sittemmin nämä sairaudet todetaan, ilmenemisajankohta on näissä tapauksissa ensimmäisen lääkärisäkäynnin päivämäärää.

Jos aikaisemmin korvattavaa asbestoosia sairastava vakuutettu sairastuu keuhkosityöpään tai mesotelioomaan, ei syöväälle vahvisteta uutta ilmenemisaikaa. Keuhkosityöpää pidetään vakiintuneen korvauskäytännön mukaan jo korvatus asbestoosin seurauksena ja täten saman taudin osana. Korvausvelvollisuus kuuluu näin ollen samalle vakuutuslaitokselle kuin asbestoosista.

Korvauskäytännössä syöpää ei korvata plakkitaudin seurauksena, vaan molemmat sairaudet käsitellään erillisinä ammattitautina. Jos keuhkosityövän yhteydessä todetaan plakkitauti, ei plakkitaudista käytännössä anneta erikseen päätöstä.

3.2.4. Allerginen nuha

Allergisella nuhalla tarkoitetaan nenän limakalvon sairautta, jonka oireet johtuvat limakalvon allergisesta tulehdusreaktiosta. Keskeisimmät allergisen nuhan aiheuttajat ovat jauhot ja eläinpöly. Myös jotkut ruoka-aineet voivat aiheuttaa allergista nuhaa.

Allergisen nuhan ilmenemisajankohta määräytyy yleensä pääsäännön mukaan. Ilmenemisajankohta on yleensä sen lääkärisäkäynnin päivämäärä, josta seurasi ammattitaudin toteamiseen johtava tutkimus.

Mikäli epämääräisiä nuhaoireita on ollut useiden vuosien ajan ennen ammattitaudin toteamista, ilmenemisajankohtana pidetään sitä käyntiä, jolloin on annettu lähete tutkimukseen, jossa allerginen nuha todetaan.

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

3.2.5. Astma

Astmalla tarkoitetaan yleistä keuhkoputkien ahtaumaa, joka vaihtelee lyhyessä ajassa joko itsestään, ulkoisten tekijöiden tai lääkkeiden vaikutuksesta. Astmaatikko saa helposti hengitysoireita, koska tulehtunut ja turvonnut limakalvo on herkkä erilaisille ärsykeille kuten pölyille, kylmälle ilmalle, rasitukselle, tupakansavulle jne. Keskeisimpiä ammattitautina korvattavan astman aiheuttajia ovat:

- jauhot, viljat ja rehut
- eläinten epiteeli, karvat tai eritteet
- varastopunkit
- puupöly
- kampaamokemikaalit
- metakrylaatit
- karboksyylihapoanhydritit
- hitsaushuurut
- isosyanaatit, muut syaaniyhdisteet
- homesienet (katso tästä tarkemmin myös kohta 3.2.7.)

Astman ilmenemisajankohta on yleensä pääsäännön mukaisesti sen lääkärisäkäynnin päivämäärä, jolloin tyypillisiä astmaoireita on ensimmäistä kertaa kuvattu. Mikäli epä-määreisiä hengenahdistusoireita ja esim. hengitystietulehduksia on ollut useiden vuosien ajan ennen astman toteamista, ilmenemisajankohtana pidetään sitä käyntiä, jolloin on annettu lähete tutkimuksiin, jossa astma todetaan.

Kosteusvaurioastmasta on lisää ohjeita kohdassa 3.2.9.

3.2.6. Saman altisteen aiheuttamat eri sairaudet

Jos sama altiste aiheuttaa (samaan aikaan) erilaisia ammattitauteja, kuten astman ja nuhan, ammattitaudit käsitellään pääsääntöisesti yhtenä ammattitautina. Korvausta ei yleensä ole mahdollista jakaa useampaan osaan esimerkiksi haitan ja työkyvyn alentuman osalta.

Jos kuitenkin esimerkiksi määrätyn altisteen aiheuttama astma ilmenee useita vuosia myöhemmin kuin saman altisteen aiheuttama nuha, on niille korvauskäytännössä vahvistettu eri ilmenemisaika. Tällöin korvausvelvollisuus voi kuulua eri vakuutuslaitoksille. Käytännössä useita vuosia tarkoittaa viittä vuotta.

3.2.7. Homepölykeuhko (allerginen alveoliitti)

Homepölykeuhkon ilmenemisajankohta on pääsäännön mukaan yleensä se lääkärisäkäynnin päivämäärä, jolloin tyypillisiä homepölykeuhkosairauteen liittyviä oireita (kuume, yskä ja hengitysteiden rahina) on ensimmäisen kerran kuvattu, jos tämän käynnin jälkeen on kirjoitettu lähete röntgentutkimuksiin, jossa sairaus on varmistunut.

Oireettoman kauden jälkeen uudelleen puhjennutta homepölykeuhkoa pidetään samana ammattitautina. Kuitenkin, jos oireeton kausi on kestänyt pitkään, käytännössä viisi vuotta, on katsottu kyseessä olevan uusi ammattitauti. Oireettomalla jaksolla tarkoitetaan sitä, että sinä aikana ei ole lääkärin vastaanotolla käyntejä saman sairauden vuoksi.

Homealtistuksen aiheuttamaa allergista alveoliittia epäiltäessä diagnostiikka on edellä mainittuihin astma- ja nuhatutkimuksiin verrattuna selkeämpi, koska allerginen alveoliitti esiintyy usein äkillisenä ja taudin selkeät kriteerit ovat olemassa. Taudin riski maataloudessa työskentelevillä tiedostetaan hyvin, mutta tauti saattaa jäädä toteamatta kosteus- ja homevauriorakennuksissa työskentelevillä.

3.2.8. ODDS (orgaanisen pölyn aiheuttama toksinen oireyhtymä)

Homealtistuksen aiheuttamaa ODDS -oireyhtymää epäiltäessä on huomioitava, että oireet muistuttavat usein allergista alveoliittia. ODDS:n oireisiin kuuluu kuumeilu. Diagnostiikka nojaa pitkälti toistuvan kuumeen toteamiseen yhdessä muiden, vaihtelevassa määrin esiintyvien oireiden kanssa.

ODDS:n ilmenemisajankohta määräytyy pääsäännön mukaan. Ilmenemisajankohta on yleensä sen lääkäriäkäynnin päivämäärä, jolloin tyypillisiä oireita on ensimmäistä kertaa kuvattu ja josta seurasi ammattitaudin toteamiseen johtava tutkimus.

3.2.9. Kosteusvauriomikrobien aiheuttamat ammattitaudit

Kosteus- ja homevauriot aiheuttavat monia erilaisia oireita, joiden kaikkia mekanismeja ei toistaiseksi tunneta. Valtaosa oireista on ärsytystyyppisiä. Oireita ja sairauksia voivat aiheuttaa homesienten ja bakteerien itiöt, rihmaston osat tai mikrobien aineenvaihduntatuotteet. Osalle altistuneista kehittyy silmien ja hengitysteiden oireita, jotka ovat pääasiassa ärsytyspohjaisia. Varsinainen homeiden aiheuttama allergia on tutkimusten mukaan harvinaisempi kuin aikaisemmin arveltiin.

Kosteusvaurioille altistuminen voi aiheuttaa seuraavia sairauksia

- astmaa
- allergista nuhaa
- allergista alveoliittia
- edellistä muistuttavaa orgaanisen pölyn aiheuttama toksista oireyhtymää eli ODDS:ää.

Ilmenemisaika määräytyy näissä sairauksissa pääsäännön mukaan.

TAKO:n kiertokirjeessä 4/2009 on annettu ohjeet siitä, millä edellytyksillä astma tulisi korvata työpaikan kosteusvaurioon liittyvän mikrobialtistuksen aiheuttamana ammattitautina. Yhtenäisen korvauskäytännön muotoutumisen vuoksi kosteusvaurioastman korvattavuudesta on pyydettävä TAKO:n lausunto silloin, kun diagnoosi perustuu ainoastaan PEF-seurantaan.

3.3. Meluvamma

Meluvamma on pitkäaikaiselle melulle altistumisen aiheuttama sisäkorvavamma. Meluvamma on ikähuonokuuloisuuden jälkeen tavallisin kuulon heikentymisen syy aikuisilla.

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

Riittävänä meluallistuksena pidetään korvauskäytännössä yhden vuoden ajan altistumista vähintään 85 dB:n melulle työssä. Kuulo voi kuitenkin heikentyä lyhyemmänkin altistumisen seurauksena, jos melu on ollut poikkeuksellisen kovaa.

Meluvammatapauksissa selvitetään aina työskentelyolosuhteet. Vakuutetun yksilöllinen työnkuvaus ratkaisee, onko altistumista tapahtunut, ei toimiala sinänsä.

Meluvamma korvataan ammattitautina, jos työssä on ollut riittävä meluallistuminen ja kuulotutkimuksessa (audiogrammissa) todetaan molemmissa korvissa meluvammaksi sopiva, jokseenkin symmetrinen yli 20 dB:n kuulon alenema alueella 4 – 6 kHz.

Ensimmäiseen melutyöhön meneville meluvamman hyväksyminen ammattitaudiksi edellyttää vähintään vuoden altistumista, mikäli työssä ei ole erityisen poikkeuksellista altistumista (melutaso mitattu ja mahdollisen impulssimelun osuus arvioitu). Syy-yhteyttä arvioitaessa tulisi selvittää myös mahdolliset työn ulkopuoliset meluvammalle altistavat tekijät, esim. ammuntharrastus.

Meluvammoissa ilmenemisajaksi katsotaan kuulotutkimus. Meluvamman ilmenemisajaksi katsotaan ensimmäinen kuulotutkimus, jossa audiogrammistakin näkyy molemmissa korvissa ammattitaudiksi sopiva pysyvä yli 20 dB:n lasku alueella 4 – 6 kHz, kun työhön liittyvä altistuminen on varmistettu.

Hylkäyspäätösten osalta katso tarkemmin kohta 6.2.

3.4. Tärinätauti

Tärinätauti on seurausta kudosten pitkäaikaisesta altistumisesta työkalujen tärinälle. Useissa ammateissa (autonasentajat, valunpuhdistajat, rakentajat, metsurit jne.) altistutaan erilaisten paineilma- tai sähkökäyttöisten käsityökalujen, kuten mutteriavaimien, hiomalaikkojen, iskuporien, piikkausvasaroiden, betonitärstimien ja moottorisahojen aiheuttamalle tärinälle. Oireista tavallisin on kohtauksellinen sormien valkosormisuus eli Raynaud'n oire, joka voidaan osoittaa kylmäallistuskokeella (sormipletysmografia). Tärinätaudin muita oireita ovat käsien puutuminen, kömpelyys ja puristusvoiman heikkous. Tärinätautiin voi myös liittyä ääreishermovaurioita (neuropatiaa) erikseen tai yhdessä valkosormisuuden kanssa.

Tärinätaudin korvattavuuden edellytyksenä on pitkäaikaisen ja riittävän tärinäallistumisen osoittaminen sekä muiden valkosormisuutta aiheuttavien sairauksien poissulkeminen.

Ilmenemisajankohta määräytyy pääsäännön mukaan.

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydyttävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

3.5. Liutinaineaivosairaudet

Pitkäaikainen vuosia jatkunut altistuminen orgaanisille liutinaaineille voi aiheuttaa pysyvän keskushermostohaitan, liutinaivosairauden (eli toksisen aivosairauden). Liuottimille eniten altistuvia työntekijäryhmiä ovat laminoijat lujitemuoviteollisuudessa, liimaajat, parkettilakkaajat ja mattomiehet, maalarit puusepänteollisuudessa ja metalliteollisuudessa, painajat graafisella alalla sekä laitteistojen pesutyötä tekevät työntekijät. Keskeisimpiä oireita ovat muistin, keskittymisen ja tarkkaavaisuuden vaikeudet, mielialan lasku ja ärtyneisyys. Oireet kehittyvät vähitellen ja ovat helposti sekoitettavissa mm. pitkäaikaisen masentuneisuuden, uniapnean ja liiallisen alkoholinkäytön oireisiin.

Ilmenemisajankohta määräytyy yleensä pääsäännön mukaan. Ilmenemisaika voi kuitenkin määräytyä pääsäännöstä poiketen sellaisessa tapauksessa, jossa sairaushistoriassa on esiintynyt oireita, jotka sopivat liutinaineaivosairauteen mutta myös muihin edellä mainittuihin sairauksiin. Ilmenemisaika on tällöin se päivä, kun vahingoittunut on ensimmäisen kerran lähetetty perusteltuna ammattitautiepäilyä liutinaineaivosairauden vuoksi tutkimuksiin.

3.6. Yläraajan kipeytymiset

Ammattitautina korvataan jännetupentulehdus, olkaluun sivunastan tulehdus ja rannekanavaoireyhtymä. Näiden korvattavuuden kriteerit on määritelty ammattitautilain 4 a §:ssä. Rannekanavaoireyhtymän korvaamisesta ammattitautina on annettu TAKO:n kiertokirje 10/2005.

Yläraajan kipeytymistapauksissa selvitetään aina työskentelyolosuhteet. Yksilöllinen työnkuvaus ratkaisee, onko altistumista tapahtunut, ei toimiala sinänsä. Korvauskäytännössä on katsottu seuraavien töiden voivan aiheuttaa yläraajan kipeytymisiä, koska työliikkeet ovat yläraajoja kuormittavia ja kyseessä on yleensä toistotyö, esim. lihanleikkaaja, peltiseppä, muurari, pakkausalan työt, teollisuuden vaihetyöt. Sen sijaan esimerkiksi seuraavat työt eivät ole sillä tavalla yläraajoja kuormittavia tai yksipuolisia, että altistus olisi riittävää: toimisto- ja kassatyöt, siivoustyö, rakennustyö, fysioterapeuttin työ, parturikampaajantyö.

Yläraajan sairauksien osalta ilmenemisaika määräytyy pääsäännön mukaan. Oireiston uusiminen käsitellään uutena asiana, jos oireeton väliaika on ollut vähintään puoli vuotta. Oireeton jakso tarkoittaa jaksoa, jolta ei ole lääkärissä käyntejä saman sairauden vuoksi.

4. Korvausvelvollinen vakuutuslaitos

4.1. Pääsääntö

Ammattitautilain 3 §:n pääsäännön mukaan korvausvelvollisuus ammattitautiasianssa on sillä vakuutuslaitoksella, jonka vakuuttamassa työssä ammattitauti ilmenee. Jos vakuutettu ei ole enää ammattitaudin ilmetessä altisteisessa työssä, on korvausvelvollinen se vakuutuslaitos, jonka vakuuttama työ on viimeksi voinut aiheuttaa taudin (Ammattitautilain 3 § 3 mom). Ratkaisevaa on altistuksen esiintyminen vakuutetun työssä yleensä eikä se, onko altistuminen ollut yksittäistapauksessa riittävä aiheuttamaan taudin.

Seuraavissa tilanteissa korvausvelvollisuutta joudutaan arvioimaan pääsäännöstä poikkeavalla tavalla.

4.2. Altistumisen päättymisen työsuhteen aikana

Jos vakuutetun työ on muuttunut siten, ettei vakuutettu enää altistu, mutta työsuhde kuitenkin jatkuu, on tarkistettava, onko vakuutuslaitos vaihtunut työsuhteen aikana. Jos vakuutuslaitos on vaihtunut, korvausvelvollisuus kuuluu sille vakuutuslaitokselle, jonka vakuutusaikana vakuutettu on altistunut.

4.3. Useampi samanaikainen työ

Ammattitautiin sairastuneella voi joissain erityistilanteissa olla samanaikaisesti useampi työ, joissa altistuminen on samankaltaista. Korvausvelvollinen on tällöin se vakuutuslaitos, jonka vakuuttamassa työssä altistuminen on pääosin tapahtunut. Poikkeuksellisesti voidaan korvausvelvollisuus jakaa silloin, kun ei ole selvitettävissä, missä työssä pääasiallinen altistuminen on tapahtunut. Harkittaessa korvausvelvollisuuden jakamista otetaan huomioon altistumisen määrä. Jos päädytään korvausvelvollisuuden jakamiseen, jaetaan korvausvelvollisuus tasan. Ohimenevissä tapauksissa, esimerkiksi ärsytyskosketushottumissa menettelyä ei käytetä.

Koska kuitenkin on kysymys yhdestä ja samasta ammattitaudista, vain yksi vakuutuslaitos antaa päätöksen ja suorittaa korvaukset vakuutetulle sekä perii myöhemmin jako-osuudet muilta vakuutuslaitoksilta. Korvausvastuun jakamisesta vakuutuslaitos voi pyytää TAKO:n lausunnon.

Työsuhdetyön ohella vakuutetulla voi olla samanaikaisesti maatalousyrittäjä- tai muuta yrittäjätoimintaa. Menettely korvausvelvollisuuden osalta on tällöinkin sama kuin edellä on todettu rinnakkaisten työsuhteiden osalta. Tämä edellyttää, että yrittäjä on ollut vakuutettuna tapaturmavakuutuslain mukaan.

4.4. Useampi lyhytaikainen peräkkäinen työsuhde

Jos henkilöllä on ollut useampia lyhytaikaisia työsuhteita peräkkäin, voi työnantaja- ja vakuutustietojen selvittäminen olla hankalaa. Työnantajätiedot ovat usein puutteellisia ja niiden perusteella yhteystietojen sekä vakuutustietojen löytyminen voi olla lähes mahdo-

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

tonta, erityisesti, jos työnantajat ovat olleet yksityisiä henkilöitä. Jos vakuutusta ei tällaisessa tapauksessa löydy, korvaavaksi vakuutukseksi katsotaan teknisistä syistä viimeisin vakuutus, sillä edellytyksellä, että korvaava vakuutus on taulustomaksuinen. Tätä menettelyä käytetään esimerkiksi plakkitaudeissa.

4.5. Asbestin aiheuttamat ammattitaudit

Kun kyseessä on plakkitauti tai asbestoosi, korvausvelvollinen on se vakuutuslaitos, jonka vakuuttamassa työssä vakuutettu on viimeksi altistunut asbestille.

Asbestin aiheuttamassa keuhkosityövässä ja mesoteliomassa korvausvelvollisuus poikkeaa muiden ammattitautien vakiintuneesta käytännöstä. Asbestisyyöpien osalta korvausvelvollisen vakuutuslaitoksen määrittämiseen vaikuttaa kymmenen vuoden latenssiaika, joka lääketieteellisen tietämyksen mukaan vähintään vaaditaan syövän kehittymiseen. Korvausvelvollisuus kuuluu sille vakuutuslaitokselle, joka on vakuuttanut viimeisen, vähintään kymmenen vuotta ammattitaudin ilmenemistä aikaisempaan ajankohtana vakuutetulla olleen altisteisen työsuhteen. Jos ilmenemisaika on esimerkiksi tammikuu 2008, ratkaiseva ajankohta on tammikuu 1998. Jos silloin ei ollut altistumista, mikä on todennäköistä, on mentävä ajassa taaksepäin viimeiseen altisteiseen työsuhteeseen ammattitautilain 3 §:n 3 momentin mukaan.

4.6. Yrittäjän ammattitaudin korvaaminen

Jos yrittäjä on altistunut omassa yrittäjätyössään jollekin altisteelle ja hänellä on ilmennyt tämän altisteen aiheuttama sairaus, sairautta ei korvata ammattitautina, jos hän ei ole ollut vakuutettuna tapaturmavakuutuslain mukaan.

Jos yrittäjällä on työntekijöilleen otettu tapaturmavakuutus, asia käsitellään ja päätös annetaan tästä vakuutuksesta. Jos yrittäjän työntekijöille ei ole olemassa vakuutusta, asia käsitellään ja päätös annetaan yrittäjän työhistorian mukaisen viimeisen työsuhteen vakuutuksesta riippumatta siitä, onko tässä työssä ollut altistusta vai ei. Jos yrittäjällä ei ole ollut lainkaan työsuhdetyötä, ei päätöstä voida antaa, vaan asiasta on ilmoitettava kirjeitse ja ohjattava yrittäjä selvittämään oikeutensa Kelan ja työeläkelaitoksen etuuksiin.

Jos altistuminen on ollut yrittäjätyössä vähäistä ja yrittäjätyö on ollut kestoltaan lyhytaikaista ja yrittäjä on altistunut yrittäjätyötä aikaisemmassa työsuhdetyössä merkittävästi asbestille, tämä viimeinen työsuhte määrää korvausvelvollisuuden. Poikkeuksena on kuitenkin mesotelioma, jonka kohdalla vähäinenkin altistus riittää aiheuttamaan sairauden.

Yrittäjienkin kohdalla on tämän vuoksi selvitettävä altistuminen koko työhistorian ajalta, ennen kuin asia voidaan ratkaista. Jos henkilö ei ole altistunut työsuhdetyössä, päätös annetaan sillä perusteella, että yrittäjä ei ole ottanut vakuutusta, josta mahdollinen ammattitauti korvattaisiin.

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

4.7. Meluvamma

Kuulonalenemista osa todetaan työhöntulotarkastuksessa. Kuulonaleneman korvattavuus meluvammana ratkaistaan kokonaisaltistuksen perusteella.

Mikäli meluvamma todetaan uudessa melutyössä alkutarkastuksessa ensimmäisen kolmen kuukauden aikana, korvausvelvollinen vakuutuslaitos on se vakuutuslaitos, joka on vakuuttanut ennen tätä työsuhdetta olleen melutyön, riippumatta sen työsuhteen pituudesta. Edellytyksenä on myös, että melulle altistuminen aikaisemman työhistorian aikana on ollut yhteensä riittävä aiheuttamaan ammattitaudin.

5. Perusteltu ammattitautiepäily ja tutkimuskulut

Tutkimuskulujen korvaamisesta ammattitautiasioissa on säädetty TapVakL 14 §:n 4 momentissa. Tämän säännöksen mukaan korvataan ammattitaudin selvittämisestä aiheutuneet TapVakL 41 §:n 5 momentissa tarkoitetut perustellut ja tarpeelliset kulut lääkärintutkimuksesta ja työntekijän sairauden työperäisyyden selvittämiseen tarvittavien työolosuhdetietojen hankkimisesta. Nämä korvataan, vaikka sairaus ei osoittaudukaan ammattitaudiksi.

Kun sairautta epäillään ammattitaudiksi, korvauksen suorittaminen edellyttää, että henkilön tutkimus perustuu työterveyshuoltoon perehtyneen lääkärin arviointiin ja tutkittavan henkilön työolosuhdetietoihin sekä riittävään tietoon työssä olevasta altistuksesta, joka todennäköisesti voisi pääasiallisesti aiheuttaa ammattitaudin.

Edellä mainitun säännöksen nojalla korvataan vain korvattavuuden eli sairauden työperäisyyden selvittämisestä aiheutuneita tutkimuskuluja, ei itse sairauden hoidosta aiheutuneita kuluja. Säännöksen nojalla korvattavat tutkimuskulut voivat aiheutua joko lääketieteellisistä tutkimuksista tai työpaikalla tehdyistä työhygieenisistä mittauksista.

5.1. Milloin kyseessä on perusteltu ammattitautiepäily?

Kyseessä on perusteltu ammattitautiepäily, kun tutkimus perustuu työterveyshuoltoon perehtyneen lääkärin arviointiin ja tutkittavan työolosuhdetietoihin sekä riittävään tietoon työssä olevasta altistuksesta, joka todennäköisesti voisi pääasiallisesti aiheuttaa ammattitaudin.

Kuluja ei korvata tutkimuskuluina silloin, kun työnantaja tai tämän työterveyshuolto järjestää esim. kosteusvauriohome-epäilyn vuoksi tutkimuksen, joka kohdistuu työpaikan rakenteisiin ja/tai työpaikan koko henkilöstöön. Vaikka työpaikalla jo tiedettäisiin olevan homeetta, ei työntekijän kohdalla ole kyse perustellusta ammattitautiepäilystä, vaikka hänellä olisi oireita, kun hän osallistuu tutkimuksiin henkilöstöön kuuluvana, ei oireidensa vuoksi. Jos työntekijä tämän joukkotutkimuksen perusteella lähetetään oireidensa vuoksi jatkotutkimuksiin, on kyseessä perusteltu ammattitautiepäily.

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

5.2. Perustellut ja tarpeelliset tutkimuskulut

5.2.1. Maksusitoumuksen pyytäminen ja antaminen

Perustellusta ammattitautiepäilystä on tehtävä vakuutuslaitokselle ilmoitus.

Tutkimusten aloittamisesta on ilmoitettava, kun

- hoitava lääkäri laatii vakuutuslaitosta varten ensimmäisen E-lääkärinlausunnon perustellusta ammattitautiepäilystä, tai
- hoitava lääkäri lähettää potilaan erikoislääkärin tutkimuksiin sen selvittämiseksi, onko kyseessä ammattitauti.

Ammattitauteja tutkitaan työterveyshuollossa, erikoissairaanhoidossa, yksityisessä terveydenhuollossa sekä yliopisto- ja keskussairaaloiden ja Työterveyslaitoksen työlääketiteen yksiköissä.

Tutkimukset julkisella sektorilla

Pääsääntöisesti ammattitautitutkimukset suoritetaan julkisella sektorilla erikoissairaanhoidossa (esim. terveyskeskuslääkäri lähettää potilaan ihottumaoireiden työperäisyyden selvittämiseksi keskussairaalan ihotautien poliklinikalle). Keskussairaala toimittaa vakuutuslaitokselle tarvittavat tiedot tutkimustoimenpiteistä. Kun tutkimukset tehdään keskussairaalaossa, sille annettu maksusitoumus kattaa kaikki keskussairaalaossa tehtävät tarpeelliset tutkimukset, myös sellaiset tilanteet, joissa esim. keuhkosairauksien poliklinikka konsultoi korvasairauksien asiantuntijaa tai muuta keskussairaalan klinikkaa.

Työterveyslaitos vastaa Tampereen ja Oulun yliopistosairaaloissa työlääketiiden poliklinikan toiminnasta yliopistosairaalan ja Työterveyslaitoksen välillä tehdyn sopimuksen mukaisesti. Työterveyslaitoksen lääkärit huolehtivat lisäksi diagnostiikasta Kuopion yliopistosairaalan ja Etelä-Karjalan keskussairaalan työlääketiiden poliklinikoilla. Näillä poliklinikoilla (Tampere, Oulu, Kuopio ja Lappeenranta) toimivat työlääketiiden ja työterveyshuollon erikoislääkärit ovat työsuhteessa Työterveyslaitokseen. Lisäksi Työterveyslaitoksella on koulutus- ja konsultaatiosopimukset työlääketiiden poliklinikoista Turun yliopistosairaalan, Etelä-Pohjanmaan, Lapin ja Keski-Suomen keskussairaaloiden sekä Kainuun maakuntayhtymän kanssa. Nämä Työterveyslaitoksen yhteistyöklinit tarjoavat asiakkailleen ko. sairaalan alueella tarvittavat työlääketiiden palvelut. Työterveyslaitos tarjoaa niille erikoislääkärikoulutukseen liittyvää koulutus- ja konsultaatiotukea. Kaikki edellä mainitut poliklinikat toteuttavat pääosan tutkimuksistaan alusta loppuun saakka. Tarvittaessa ne voivat lähettää jatkotutkimuksiin Työterveyslaitokselle Helsinkiin. Tällöin Helsingin Työterveyslaitos pyytää vakuutuslaitokselta maksusitoumuksen. Kun tutkimus tehdään edellä mainituilla työlääketiiden poliklinikoilla, poliklinikka tekee E-lausunnon, kun kyseessä on perusteltu epäily. E-lausunto ja laskutus kulkevat tällöin julkisen sektorin laskutuksen mukaan. Keskussairaala lähettää vakuutuslaitokselle E-lausunnon ja laskun.

Tutkimukset yksityisellä sektorilla

Ammattitautitutkimukset voidaan suorittaa myös yksityisen sektorin erikoislääkäreiden tutkimuksin. Tutkimuksiin tulee pyytää etukäteen maksusitoumusta.

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

Ammattitautitutkimuksia voidaan tehdä myös Työterveyslaitoksen Helsingin yksikössä. Tutkimusten tekemistä Työterveyslaitoksen Helsingin yksikössä voidaan pitää lääketieteellisesti perusteltuina esimerkiksi seuraavien sairauksien kohdalla: osa hengitystie- ja ihoallergioista, liuotinainemyrkytykset, kemikaaliastma, ammattisyövät sekä harvinaiset ja uudet ammattitaudit.

Henkilön tutkimuksiin Työterveyslaitoksen Helsingin yksikössä tarvitaan vakuutuslaitoksen antama maksusitoumus. Jos esimerkiksi työterveyshuolto tai keskussairaala lähettää henkilön jatkotutkimuksiin, vakiintuneen käytännön mukaan Työterveyslaitos pyytää vakuutuslaitokselta maksusitoumuksen tutkimusten suorittamiseen. Vakuutuslaitos voi myös itse lähettää vakuutetun Työterveyslaitokselle tutkimuksiin perusteltuna ammattitautiepäilynä, mikäli se pitää aikaisempia tutkimuksia riittämättöminä tai on eri mieltä johtopäätöksistä.

5.2.2. Kulujen korvaaminen

Yleistä

Kun kyseessä on perusteltu ammattitautiepäily, korvattavia kuluja ovat tutkimuksista aiheutuneet poliklinikka- ja sairaalamaksut. Tutkimuskuluina korvataan myös esimerkiksi allergiatestit, kuulotutkimukset, erilaiset laboratoriokokeet ja astmatutkimukset. Vakiintuneen käytännön mukaan korvataan tutkimuskuluina myös matkakustannukset majoituskuluineen ja matkapäivärahoineen. Tutkimusten aiheuttamaa ansionmenetystä ei korvata.

Jos tutkimuksen suorittamista varten tarvitaan esim. jotain laitteita, tutkimuslaitoksella ne on oltava. Esimerkiksi kosteusvauriohomeen aiheuttaman astman tutkimuksissa käytettävät tallentavat PEF-mittarit on oltava tutkimusta tekevällä laitoksella.

Jos tutkittava joutuu testien tai kokeiden suorittamiseksi viemään tutkimuslaitokseen esim. altistuskokeita varten työpaikalla käytettäviä aineita, tällaisesta aiheutuneet kulut korvataan. Myös jos tutkittava joutuu hankkimaan lääkkeitä altistuskokeiden suorittamista varten, nämä lääkkeet korvataan.

Ensikäynti

Kun vakuutettu hakeutuu lääkärin vastaanotolle oireiden/sairauden hoitoa varten, tätä jatkotutkimuksiin lähettävän lääkärin vastaanotolla käyntiä (esim. lääkärinpalkkiot, matkakulut) ei yleensä korvata, jos sairaus ei osoittaudu ammattitaudiksi. Jos tällöin kuitenkin on suoritettu sellaisia selvityksiä ja tutkimuksia, jotka ovat vakuutuslaitoksen ratkaisun perusteena, myös käynti korvataan tutkimuskuluina.

Jatkotutkimukset

Kun ammattitautia ei ole todettu, mutta lääkärinlausunnossa on ehdotettu jatkotutkimuksia, on vakuutetulle esim. kirjeitse kerrottava, että jatkotutkimuksien korvaamiseen otetaan kantaa niiden tultua ajankohtaiseksi. Kannanottoa varten tulee toimittaa uusi lääkärin lausunto ja maksusitoumuspyyntö. Asiasta on informoitava myös lausunnon antajatahoa. Kun jatkotutkimukset tulevat ajankohtaisiksi ja lääketieteellisesti uutta selvitystä ei ole

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

esitetty, ei ole perusteltua korvata uusia tutkimuskuluja muuta kuin erityisen harkinnan perusteella. Tutkimuskulujen korvaamisen ratkaisusta annetaan päätös.

Kulut, kun ammattitauti todetaan

Jos sairaus todetaan ammattitaudiksi, korvataan kaikki ammattitaudin sairaanhoitokulut ilmenemishetkestä alkaen, siis myös ensimmäinen lääkärisikäynti ja työkyvyttömyyden aiheuttama ansionmenetys.

Ammattitaudin ilmenemisajaksi voi tulla ajankohta ennen 1.1.2005. Tällaisissa tapauksissa vakuutuslaitos maksaa myös perustelluista ammattitautitutkimuksista julkiselle hoitolaitokselle sairaanhoidon korvauksena vain asiakasmaksun, vaikka tutkimukset tehdään 1.1.2005 jälkeen. Sen sijaan yksityisellä sektorilla tai Työterveyslaitoksella tehdyistä tutkimuksista korvataan todelliset kustannukset maksusitoumuksen mukaisesti.

5.3. Työolosuhdeselvitykset

Jos perustellun ammattitautiepäilyn vuoksi tarvitaan selvitystä työolosuhteista, niiden hankkimisesta aiheutuneet kulut korvataan. Tällaisista, esimerkiksi työhygieenisistä mittauksista aiheutuneet kulut korvataan ainoastaan, jos vakuutettu itse joutuisi ne maksamaan. Yleensä nämä tutkimukset kuuluvat työterveyshuoltoon tai työsuojeluun. Sama koskee myös esimerkiksi mittauksia, jotka suoritetaan työpaikalla kosteusvaurioremontin jälkeen.

5.4. Työnantajan omavastuu

Tapaturmavakuutuslain 12 §:n mukaan vakuuttamisvelvollisen työnantajan on itse suoritettava korvausta kustakin työtapaturmasta/ammattitaudista, jollei vakuutusta ole vapaaehtoisesti ulotettu käsittämään myös tätä korvausvelvollisuutta. Silloin, kun sairauden työperäisyyden selvittämiseksi on korvattu tutkimuskuluja perusteltuna ammattitautiepäilynä, työnantajan ei tarvitse maksaa omavastuuosuutta tutkimuskuluista. Omavastuuosuus peritään vain korvattavista vahinkotapahtumista. Ratkaisu perustuu Tapaturmalautakunnan (nykyisen Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan) antamaan päätökseen (asianro 2116/88).

6. Hylkäyspäätökset

6.1. Ensimmäinen hylkäyspäätös

Ennen asian ratkaisemista ja hylkäyspäätöksen antamista on aina pyydettävä vahingoittuneen oma selvitys asiaan (kuuleminen).

Hylkäyspäätöksen ammattitautiasiassa antaa pääsääntöisesti se vakuutuslaitos, joka olisi korvausvelvollinen, mikäli kyseessä olisi ammattitauti.

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

Lääketieteellisen korvattavuuden osalta on mahdollista myös pyytää TAKO:n lausunto.

Oikeuskäytännön mukaan hylkäyspäätöstä ei tule antaa ennen kuin mahdollinen korvausvelvollinen vakuutuslaitos on selvitetty. Jos muutoksenhakuvaiheessa tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunta katsoo, että kyseessä on ammattitauti, ja korvausvelvollinen vakuutuslaitos on selvitetty, muutoksenhakulautakunta voi määrätä jo päätöksessään korvausvelvollisen vakuutuslaitoksen maksamaan korvauksia. Kun mahdollinen korvausvelvollinen vakuutuslaitos on selvitetty, kaikki kyseeseen tulevat vakuutuslaitokset ovat voineet selvittelyn yhteydessä ilmaista oman kantaansa korvausvelvollisuudesta. Mahdollisen korvausvelvollisen vakuutuslaitoksen selvittäminen samalla takaa vakuutetulle myös riittävän nopean ja tehokkaan jatkokäsittelyn asiassa.

Mikäli vakuutuslaitos erittäin perustelluista syistä kuitenkin päättää antaa hylkäyspäätöksen mahdollista korvausvelvollista vakuutuslaitosta selvittämättä, on vakuutuslaitoksen asian päättyessä muutoksenhakuasteen käsittelyyn lausunnossaan ehdottomasti selvitettävä menettelynsä perusteet.

Vakuutuslaitoksen katsoessa, että kyseessä ei ole ammattitauti, se antaa hylkäyspäätöksen selvittämättä mahdollista korvausvelvollista vakuutuslaitosta. Tätä menettelytapaa tulee kuitenkin soveltaa vain äärimmäisen poikkeuksellisissa tilanteissa. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi se, kun tapaus on lääketieteellisesti täysin selvä hylkäys eikä korvausvelvollisen vakuutuslaitoksen selvittäminen ole kenenkään kannalta tarkoituksenmukaista ja /tai korvausvelvollisen vakuutuslaitoksen selvittäminen osoittautuu mahdottomaksi. Päätös annetaan vireilletuloyhtiön vakuutuksesta.

6.2. Tekninen ilmenemispäivä hylkäyspäätöksissä

Hylkäyspäätöstä annettaessa tapaukselle määritetään aina tekninen ilmenemispäivä, joka määrää päätöksen antavan vakuutuslaitoksen. Tekninen ilmenemispäivä on muissa kuin meluvammoissa aina sama kuin olisi ilmenemispäivä, jos kyseessä olisi ammattitauti. Teknistä ilmenemispäivää käytetään myös tilastoinnissa.

Jos audiogrammi ei ole meluvammalle tyypillinen, hylkäyspäätöstä varten määritetään puhtaasti tekninen ilmenemispäivä, koska kyseessä ei voi olla meluvammana korvattava ammattitauti. Näissä tapauksissa audiogrammin epätyypillisyydestä johtuen sen päivämäärää ei voida käyttää samalla tavalla kuin ammattitautideissa, vaan teknisenä ilmenemispäivänä käytetään ensimmäisen lääkärisäkäynnin päivämäärää. Tämän perusteella määrityy hylkäyspäätöksen antava vakuutuslaitos.

6.3. Myöhempi hylkäyspäätös ja jatkotutkimusten korvaaminen

Kun asiassa on annettu hylkäyspäätös, ja vakuutettu hakeutuu myöhemmin saman ammattitautiepäilyn vuoksi uusiin tutkimuksiin, joissa ei edelleenkään todeta ammattitautia, hylkäyspäätöksen antaminen kuuluu samalle vakuutuslaitokselle, joka on käsitellyt asian aikaisemmin. Selvittelyvelvollisuus kuuluu myös samalle vakuutuslaitokselle.

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

Mikäli tutkimuskulut katsotaan edelleen perusteltuna epäilynä korvattaviksi, korvaaminen kuuluu samalle vakuutuslaitokselle kuin aikaisemminkin.

Käytännössä on tullut esiin tilanteita, joissa työnantajan vakuutuslaitos on vaihtunut vakuutetun tutkimusten välillä. Vakuutuslaitoksen vaihtumisella ei ole asian käsittelyssä merkitystä, vaan edellä kerrotun mukaisesti päätöksen antaa näissä tapauksissa se vakuutuslaitos, joka olisi korvausvelvollinen, jos kyseessä olisi ammattitauti. Vakuutetun työpaikan vaihtuminen tutkimusten välillä ei myöskään vaikuta asian käsittelyyn.

Jos kuitenkin uusissa tutkimuksissa todetaan uusi allergia, on kyseessä silloin uusi sairaus, jonka osalta korvattavuus ja korvausvelvollinen vakuutuslaitos ratkaistaan alusta alkaen omana asianaan.

7. Ammattitauti eläkeläisellä

Ammattitauti voi ilmetä myös aikana, jolloin vakuutettu on jo eläkkeellä. Näin tilanne on varsin usein, kun kyseessä on asbestin aiheuttama keuhkosairaus. Vuoden 1992 lainmuutoksen yhteydessä ammattitautilakiin lisättiin 3 a §, jonka tarkoituksena oli toteuttaa tapaturmavakuutusjärjestelmän ensisijainen korvausvastuu myös näiden ammattitautien kohdalla.

Näidenkin tapausten käsittelyn eri vaiheissa vakuutuslaitoksissa noudatetaan edellä esitetyjä menettelytapoja. Eläkkeellä ilmenevissä ammattitau-deissa on kuitenkin omat korvaussäännöksensä, joiden mukaan ratkaistaan ammattitaudin aiheuttamaa työkyvyn alentuma ja ansionmenetykskorvauksen perusteena oleva vuosityöansio.

Ammattitautilain 3 a §:ää sovelletaan, jos työntekijällä on oikeus työntekijän eläkelaisa tai työntekijän eläkelain voimaannpanolaissa tarkoitettuun aikaisemman lainsäädännön mukaiseen työkyvyttömyyden, vanhuuden tai työttömyyden perusteella maksettavaan eläkkeeseen tai kansaneläkelain voimaannpanosta annetussa laissa tarkoitetun aikaisemman lain mukaiseen työttömyyseläkkeeseen.

8. Ammattitautina korvattava muun sairauden paheneminen

TAKO on antanut pahenemisesta erillisen kiertokirjeen 4/2007, joka on huomioitu tässä ohjeessa.

Ammattitautilain 1 §:n 2 momentissa on säännös muun sairauden kuin ammattitaudin pahenemisesta työssä. Sen mukaan ammattitautina korvataan myös muun kuin ammattitau-diksi katsottavan sairauden olennainen paheneminen tämän pahenemisen ajalta. Edellytyksenä on, että paheneminen aiheutuu työssä fysikaalisesta, kemiallisesta tai biologisesta tekijästä ja että paheneminen on olennaista. Korvausta maksetaan vain pahenemisen ajalta.

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

Sairaus, jonka olennaista pahenemista korvataan, on muu kuin ammattitauti. Jos kyseessä on jo aiemmin ammattitautina korvatun sairauden paheneminen, uusi työkyvyttömyysjako korvataan normaalisti tästä samasta ammattitaudista.

Pahenemisen korvaamisesta säädettyä lähtökohtana oli, että olemassa olevan sairauden ja työssä pahenemisen aiheuttaneen altisteen tulisi olla sama.

Esimerkiksi, jos nikkelille allerginen henkilö työssään käsittelee nikkeliä ja siitä aiheutuu oireiden voimakas paheneminen, korvataan tämä pahentuminen ammattitautina, vaikka nikkeliallergia ei ole ammattitauti. Korvausta maksetaan vain pahenemisen ajalta. Korvausta ei enää suoriteta, kun ihottumaoireet ovat palautuneet ”normaalille” tasolle.

Koska altisteen tulisi olla sama, korvauskäytännössä tulisi tämän vuoksi esimerkiksi tilanteissa, joissa vahingoittuneella on olemassa olevana sairautena normaalioloissakin vaihtelevaoireinen sairaus (kuten astma), korvata pahenemista vain, jos voidaan luotettavasti osoittaa, että pahenemisen syynä on ainoastaan työssä tapahtunut altistuminen.

Ammattitautina muun sairauden paheneminen käsitellään samalla tavoin kuin muut ammattitaudit ja siten esimerkiksi ilmenemisaika määräytyy sen ajankohdan mukaan, jolloin vakuutettu ensimmäisen kerran hakeutui lääkärin tutkittavaksi sairautensa pahentumisen vuoksi.

Lainsäädännöllisesti ei ole estettä sille, että sairauden paheneminen voisi johtaa pysyvään työkyvyttömyyskorvaukseen tai uudelleen koulutukseen. Tämä on kuitenkin tähänastisen kokemuksen perusteella harvinaista. Mutta, jos muun sairauden olennainen paheneminen jää pysyväksi tilaksi, on tällöin harkittava muiden korvausten lisäksi esim. ammatillisen kuntoutuksen tarve.

9. Pitkän latenssiajan ammattitautien rahoitus ja tilastointi

TapVakL:n 60 b §:ään tehtiin 1.1.2008 voimaan tulleet muutokset pitkän latenssiajan ammattitautien rahoituksesta.

Uusien pitkän latenssiajan ammattitautien korvaukset rahoitetaan vastaisuudessa vuosittain jakojärjestelmällä. Tällaisia ovat ammattitaudit, joissa altistuksesta, joka on voinut viimeksi aiheuttaa ammattitaudin, on taudin ilmetessä kulunut vähintään viisi vuotta. Näiden ammattitautien korvauskustannuksia ei enää rahastoida etukäteen, vaan ne jaetaan vuosittain lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavien vakuutusyhtiöiden vastattaviksi vakuutusmaksutulon osoittamassa suhteessa määräytyvällä jakojärjestelmämaksulla.

Tämä rahoitusjärjestely koskee vain sellaisia ammattitauteja, joissa altistus, joka on viimeksi voinut aiheuttaa ammattitaudin, on ollut lain voimassa ollessa eli 1.1.2008 alkaen. Tällainen ammattitauti voi siten ilmetä aikaisintaan v. 2013. Tarkoituksena on, että vakuutuslaitos pyytäisi TAKO:n lausunnon siitä, kuuluuko ammattitauti TapVakL 60 b §:n soveltamispiiriin.

Pitkän latenssiajan ammattitautien tilastoinnista TVL antaa erikseen tilastointiohjeita.

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

10. Ammattitauti ja EU-asetukset

EU:n sosiaaliturva-asetuksissa (883/2004 ja 987/2009) on säännöksiä ammattitaukeista ja ne liittyvät tilanteisiin, joissa henkilö on altistunut samalle riskille useassa EU-maassa tai ammattitauti pahenee EU-alueella.

Edellä mainituilla asetuksilla muutettiin aiempia sosiaaliturva-asetuksia 1408/71 ja 574/72, mutta ammattitaukeja koskevat pääperiaatteet säilyivät ennallaan. Nämä pääperiaatteet selostetaan alla ja niihin on merkitty sekä vanhojen että uusien asetusten artiklat, joihin ne perustuvat.

Uusista asetuksista ja niihin liittyvistä menettelyistä annetaan kokonaisuudessaan tarkemmat ohjeet syksyn 2010 aikana.

10.1. Ammattitautietuudet, kun ammattitautia sairastava on ollut alttiina samalle riskille useassa jäsenvaltiossa (883/2004 art. 38; 1408/71 art. 57)

Kun henkilö on sairastunut ammattitautiin ja hän on altistunut ammattitaudin aiheuttavalle tekijälle useammassa jäsenvaltiossa, myönnetään etuudet viimeisen altistusmaan lainsäädännön mukaan. Etuudet myöntävä laitos on tämän maan toimivaltainen laitos.

Esimerkki: Meluvammaepäily, jonka selvittelyssä huomataan, että vahingoittunut on viimeksi altistunut melulle Ruotsissa. Etuudet myönnetään viimeisen altisteisen työn valtion lainsäädännön mukaan eli tässä tapauksessa Ruotsin lainsäädännön mukaan.

Siirto toiseen EU-maahan tehdään Tapaturmavakuutuslaitosten liiton kautta. Siirron mukana TVL:lle lähetetään asiassa kertynyt asiakirja-aineisto ja siirtokirjeessä vakuutuslaitoksen on perusteltava kantansa. Asian siirtämisestä TVL:lle on ilmoitettava vahingoittuneelle ja tarvittaessa myös hoitolaitokselle.

10.2. Ammattitaudin paheneminen (883/2004 art. 39; 1408/71 art. 60)

Jos ammattitautiin sairastunut henkilö työskentelee toisessa jäsenvaltiossa eikä enää altistu siellä kyseessä olevan taudin aiheuttajalle, on ammattitaudin pahenemisesta vastuussa se laitos, joka on alun perin korvannut ammattitaudin. Tämä laitos korvaa etuudet soveltamansa lainsäädännön mukaisesti ja ottaa samalla huomioon pahenemisen.

Jos henkilö on se sijaan työskennellyt toisessa jäsenvaltiossa sellaisessa työssä, jossa hän on edelleen altistunut saman ammattitaudin aiheuttavalle tekijälle, siirtyy korvausvastuu pahenemisen osalta tämän maan laitokselle.

Esimerkki: Ammattitaudin ensimmäinen altistuminen on tapahtunut Saksassa ja ammattitauti on todettu korvattavaksi siellä. Tauti pahenee myöhemmin uudessa työssä toisessa EU-maassa, esimerkiksi Suomessa. Suomessa teh-

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydyttävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

dyn työn aiheuttama paheneminen korvataan Suomesta Suomen lainsäädännön mukaan.

TAPATURMA-ASIAIN KORVAUSLAUTAKUNTA

Jaakko Hannula
puheenjohtaja

- LIITTEET**
1. Ammattitauteja ja niiden korvaamista koskevia ohjeita
 2. Erilaisten ammattitautitapausten käsittelyssä selvitettävät asiat: Mallikysymyksiä

16.6.2010

1(3)

AMMATTITAUTEJA JA NIIDEN KORVAAMISTA KOSKEVIA OHJEITA

Tapaturma-asiain korvauslautakunnan (TAKO) ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton (TVL) kiertokirjeet:

Ammattitaudit:

TAKO 4/2009	Kosteusvaurioastman toteaminen ammattitaudiksi
TAKO 4/2007	Pahenemisen korvaaminen tapaturmavakuutuksessa
TAKO 2/2007	Lääkkeiden ja niiden sivuvaikutusten korvaaminen työtapaturmissa ja ammattitaupeissa
TAKO 10/2005	Rannekanavaoireyhtymän korvaaminen ammattitautina
TAKO 13/2003	Meluvammojen korvaaminen ammattitautina
TVL 13/2003	Ammattitautiasetuksen 3 §:n muutos
TAKO 11/2003	Stressireaktion korvaaminen lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa
TAKO 5/2003	Työtapaturma- ja ammattitautilainsäädännön uudistus
TVL 18/2002	Hallituksen esitys työtapaturma- ja ammattitautilainsäädännön muuttamisesta
TAKO 9/2002	Sairaalabakteerit ja ammattitautikorvaus
TAKO 8/2002	Dioksiini ammattitaudin aiheuttajana
TAKO 13/99	Ennen 1.1.1982 ilmenneiden meluvammojen haitta-asteet
TVL 23/92	Tapaturmavakuutuslain uudistus (syöpähaittaraha, at:n ilmeneminen eläkkeellä)
TVL 13/92	Tapaturmavakuutuslain uudistuksen nykyvaihe (syöpähaittaraha, at:n ilmeneminen eläkkeellä)
TVL 19/87	Uuden ammattitautiasetuksen soveltaminen

Korvauskäsittely:

TAKO 5/2009	Terveystietojen toimittaminen vakuutuslaitokselle työtapaturma- ja ammattitautiasioissa
TAKO 7/2007	Ammattitauti- ja yrittäjävakuutusselvitysten yhteystiedot
TVL 17/2006	Vakuutus- ja korvausasiakirjojen arkistointiohje
TVL 18/2005	Työtapaturmakorvaustietojen luovutus työeläkejärjestelmälle
TVL 16/2005	Tapaturmalautakunnan antamat muutoksenhakuohjeet
TVL 14/2005	Kuntoutuksen menettelytapaohjeet
TAKO 11/2005	Täydentäviä ohjeita sairaanhoidon korvaamiseen 1.1.2005 alkaen (täky)
TAKO 9/2005	Vahingoittuneen kuuleminen työkyvyn alentuman asioissa
TAKO 4/2005	Työtapaturma- ja liikennevahinkopotilaiden sairaanhoito- kustannusten täyskustannusmaksua koskevan menettelyn yhdenmu- kaistaminen
TVL 12/2004	Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen hallinto-ohjeet
TAKO 8/2004	Maksu- ja menettelytapamuutokset sairaanhoidon korvauksissa 1.1.2005 alkaen (TÄKY)

TAKO 7/2004	Uudet ohjeet selvitysten hankkimisesta ja vahingoittuneen kuulemisesta tapaturma-asiain korvauslautakuntaan lähetettävissä asioissa
TVL 22/2003	Etusijajärjestys korvausta maksettaessa
TVL 12/2003	Verohallituksen ohje eläkkeiden, päivärahojen sekä muiden sosiaalietuuksien takaisinperinnästä
TVL 8/2003	Tapaturmakorvaustietojen luovutus työeläkejärjestelmälle
TAKO 3/2003	Päätösten perusteleminen työtapaturma- ja ammattitautiasioissa
TVL 25/2002	Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutus- ja korvausasioiden tietosuoja säännökset
TVL 24/2002	Tapaturmavakuutuksen takautumisoikeus vahingonaiheuttajan vastuuvakuutukseen
TVL 13/2002	Laki tapaturmavakuutuslain muuttamisesta sekä laki maatalousyrittäjien tapaturma-vakuutuslain muuttamisesta
TVL 7/2001	Vakuuttamattomassa työssä sattuneen vahingon siirto Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon
TAKO 5/2001	Ammattitautitapausten käsittely 5/2001 kiertokirjeeseen on koottu seuraavista kiertokirjeistä edelleen noudatettavat osiot: TAKO: - 5/94 Korvausvelvollista vakuutuslaitosta koskevat lausuntopyynnöt - 4/93 Vuosityöansion määrääminen ATL:n 3 a §:n mukaisissa tapauksissa - 5/90 Ammattisyöpä ja korvaava vakuutuslaitos - 4/90 Korvaava vakuutuslaitos - 3/90 Ammattitaudin ilmenemisaika - 4/89 Ammattitautilain uudistukseen liittyvien korvausasioiden lähettäminen lausunnolle TVL: - 18/96 Asbestille altistuneiden seurantatutkimus Työterveyslaitoksella (ASBE-projekti) - 11/94 Ammattitautitutkimuskulujen korvaaminen - 1/94 ETA-sopimus ja Suomen tapaturmavakuutusjärjestelmä - 7/93 Eläkeläisillä ilmenevän ammattitaudin korvaaminen uuden ammattitautilain 3a §:n perusteella - 25/90 Asbestiseulan jälkeiset ammattitautiepäilytapaukset - 15/90 Yhtiöiden menettely ammattitautiasioissa - 11/90 Menettely asbestiseulan ammattitautiepäilytapauksissa - 32/89 Asbestieristäjien tutkimuskulujen korvaaminen - 26/89 Tutkimuskulujen korvaaminen (TapVakL 14 § 4 momentti) - 6/89 Ammattisyöpätyöryhmän ja vanhojen ammattitautitapausten kartoitustyöryhmän muistiot - 5/89 Ammattitautilainsäädännön uudistus
TAKO 5/2000	Korvauskäsittelyn enimmäisajat ja korvaustakuumenettely
TAKO 3/2000	Vahingoittuneen työnkuvaus
TAKO 2/2000	Vakuutuslaitoksen lääkärin kannanotot asiakirjoissa

TVL 34/94	Hallintomenettelylain periaatteiden soveltamisesta työtapaturma-asioissa
TVL 33/94	Aiheettomasti maksetun korvauksen takaisinperintä 1.1.1995 alkaen
TVL 32/94	Muutoksenhakua koskeva uudistus tapaturmavakuutuksen laillisuusvalvonnassa
TVL 17/93	Työeläkelaitosten takautumisoikeus
TVL 9/91	Oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen toimivalta lakisääteisen tapaturmavakuutuksen laillisuusvalvonnassa
TAKO 2/1991	Työkyvyn aleneman arviointi ja päätöksen perusteleminen
TVL 15/85	Tapaturmavakuutuslain mukaisiin korvauksiin viivästysajalta maksettava korotus

ERILAISTEN AMMATTITAUTITAPAUSTEN KÄSITTELYSSÄ SELVITETTÄVÄT ASIAT

MALLIKYSYMYKSIÄ

SISÄLLYSLUETTELO

1. TIEDUSTELU ASBESTIALTISTUMISESTA (työnantajalta).....	3
2. TIEDUSTELU ASBESTIALTISTUMISESTA (vakuutetulta).....	4
3. TIEDUSTELU AMMATTITAUTIEPÄILYSTÄ (vakuutetulta).....	6
4. TIEDUSTELU HENGITYSTIEOIREISTA (vakuutetulta ja työnantajalta).....	7
5. TIEDUSTELU IHOTTUMASTA (vakuutetulta).....	8
6. TIEDUSTELU KUULON HUONONTUMINEN (vakuutetulta)	9
7. TIEDUSTELU MELUTYÖSTÄ (työnantajalta).....	11
8. YLÄRAAJAN KIPEYTYMISKYSELY (vakuutetulta)	12
9. YLÄRAAJAN KIPEYTYMISKYSELY(työnantajalta)	13
10. KYSELY RANTEEN KIPEYTYMISESTÄ – (vakuutetulta).....	14
11. KYSELY RANTEEN KIPEYTYMISESTÄ – (työnantajalta)	15
12. KOSTEUSVAURIOMIKROBIT - KYSELY (vakuutetulta)	16
13. KOSTEUSVAURIOMIKROBIT - KYSELY (työnantajalta)	17
14. TIEDUSTELU EPÄILLYSTÄ AMMATTITAUDISTA - TÄRINÄ (vakuutetulta).....	18
15. TIEDUSTELU EPÄILLYSTÄ AMMATTITAUDISTA - TÄRINÄ (työnantajalta)	19

Malleissa on otettu esimerkeiksi yleisimmät ammattitautitapaukset. Näiden lisäksi on muitakin tilanteita, joissa selvityksiä tarvitaan.

Selvityksiä pyydetessä on hyvä kertoa kyselyn saajalle, miksi selvityksiä kysytään. Jotta ammattitautiasioiden käsittely sujuisi joutuisasti, vastaajalle on hyvä antaa myös määräaika vastauksen toimittamiselle.

Työnantajalta tietoja pyydetessä on hyvä muistuttaa, että käsiteltävät tiedot ovat salassa pidettäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 22 §:n ja 24 §:n 1 mom:n 23 ja 25 kohtien perusteella.

1. TIEDUSTELU ASBESTIALTISTUMISESTA (TYÖNANTAJALTA)

SELVITTELYN YHTEYDESSÄ ON KYSYTTÄVÄ AINAKIN SEURAAVIA ASIOITA:

Saamiemme tietojen mukaan työntekijä on työskennellyt palveluksessanne.

1. Milloin työskentely tapahtui?
2. Minkälaista työtä hän on tuona aikana tehnyt (työnkuvaus ja ajankohdat eriteltyinä)?
3. Missä työtehtävissä hän on altistunut asbestille?
4. Työskentelikö hän tiloissa, joissa muut työntekijät käsittelivät asbestia sisältäviä materiaaleja? Mikä oli työkohde, kun tämä tapahtui viimeksi.
5. Ilmoittakaa ne työmaat (työmaan nimi ja/tai numero), joissa hän työskenteli ja mahdollisesti altistui asbestille?
6. Ilmoittakaa yllä mainitsemienne työmaiden tapaturmavakuutusyhtiöt
7. Lisätietoja

2. TIEDUSTELU ASBESTIALTISTUMISESTA (VAKUUTETULTA)

SELVITTELYN YHTEYDESSÄ ON KYSYTTÄVÄ AINAKIN SEURAAVIA ASIOITA:

1. Luetelkaa ne työsuhteet, joissa olette mahdollisesti ollut tekemisissä asbestin kanssa. Oheisena lähetämme työsuhderekisteriotteenne, josta näkyy Eläketurvakeskukselle ilmoitetut työsuhteet. (Työsuhderekisterin kopiota ei tarvitse palauttaa.)

a) työnantajan nimi ja osoite _____
työssäoloaika _____, työtehtävä _____

b) työnantajan nimi ja osoite _____
työssäoloaika _____, työtehtävä _____

c) työnantajan nimi ja osoite _____
työssäoloaika _____, työtehtävä _____

d) työnantajan nimi ja osoite _____
työssäoloaika _____, työtehtävä _____

e) työnantajan nimi ja osoite _____
työssäoloaika _____, työtehtävä _____

Täyttäkää lisäksi mukana oleva liite asbestialtistumisesta.

2. Minkä vuoden jälkeen ette enää ole altistunut asbestille?
3. Missä työssä olitte viimeksi tekemisissä asbestin kanssa?

Työnantajan nimi ja osoite _____
Työssäoloaika _____
Työtehtävä _____

4. Milloin ja missä olette ollut ensimmäisen kerran tämän sairauden vuoksi lääkärin vastaanotolla tai hoidossa? Mainitkaa lääkärin nimi, hoitolaitos ja sen osoite.
5. Kuka oli työnantajanne, kun hakeuduitte ensimmäisen kerran lääkärin vastaanotolle. Ilmoittakaa työnantajan nimi ja osoite.
6. Milloin olette ollut ensimmäisen kerran keuhkojen röntgentutkimuksessa, mainitkaa kuvauspäivä ja hoitolaitoksen nimi. Ilmoittakaa myös myöhempien röntgentutkimusten ajat ja hoitolaitokset?

Jos teillä on hallussanne keuhkoröntgentutkimusten lausuntoja, pyydämme lähettämään meille niistä jäljennökset.

7. Oletteko hakenut tai saanut sairautenne johdosta korvausta Kelalta tai joltakin vakuutuslaitokselta? Jos olette, ilmoittakaa laitoksen nimi, osoite ja korvausaika.
8. Lisätietoja

ASBESTIALTISTUMINEN (liite)

Oletteko tehnyt seuraavia työtehtäviä, joissa oli mahdollisuus olla tekemisissä asbestia sisältävien tuotteiden kanssa?

Vastatkaa merkitsemällä rasti (x) oikean vaihtoehdon kohdalle.

Jos vastaatte kyllä, merkitkää ne vuodet, jolloin teitte tällaisia töitä (esim. vuosina 66–70, 87–92)

	Ei	Kyllä	Vuosina
1. Purkanut asbestipitoisia materiaaleja			
2. Tehnyt asbestiruiskutustöitä (palonsuojaus, lämpö- tai akustiikkaeristys)			
3. Tehnyt putkieristystöitä käyttäen eristysmassaa			
4. Asentanut pannujen, uunien, lämminvesikattiloiden, koneiden ja sähkölaitteiden lämpö- tai paloeristeitä			
5. Asentanut ulkokattoon asbestisementtilevyjä, kattuhuopaa			
6. Asentanut seinälevyjä, sisäkattolevyjä, sisäverhouslevyjä ja palonsuojalevyjä (esim. Minerit, Lujalevy, Tuulensuoja-Luja)			
7. Purkanut vinyylimattoja tai massalattioita			
8. Siivonnut tiloja, joissa on käytetty asbestia tai asbestipitoisia tuotteita			
9. Käyttänyt asbestia sisältäviä maaleja (esim. Kenitex), kittejä, lattiatasoitteita tai kiinnityslaasteja (Vetonit, Pukkila)			
10. Onko läheisyydessänne (samoissa työtiloissa) tehty yllä mainittuja töitä			
11. Työskennellyt telakalla			
12. Tehnyt jarrutöitä autokorjaamoissa			
13. Työskennellyt asbestituotteita valmistavassa tehtaassa			
14. Tehnyt hitsaustöitä			
15. Oletteko jossain muussa työtehtävässä käsitellyt asbestia sisältäviä materiaaleja			

3. TIEDUSTELU AMMATTITAUTIEPÄILYSTÄ (VAKUUTETULTA)

SELVITTELYN YHTEYDESSÄ ON KYSYTTÄVÄ AINAKIN SEURAAVIA ASIOITA:

1. Mistä aineesta tai syystä arvelette ammattitaudiksi epäillyn sairautenne aiheutuneen?
2. Millä tavalla, montako tuntia päivittäin ja kauanko olette työssänne joutunut kosketuksiin mainitun aineen kanssa?
3. Oletteko altistunut epäilemällemme aineelle vapaa-aikananne? En ____ Kyllä ____.
Miten ja millä tavoin olette vapaa-aikananne altistunut?
4. Mitä oireita teillä on esiintynyt ja milloin ensimmäiset oireet ilmenivät? (Esiintyykö oireita viikonloppuisin ja lomien aikana?)
5. Missä työssä ja milloin olette viimeksi altistunut epäilylle ammattitaudin aiheuttajalle?
Työnantajan nimi ja osoite _____
Työssäoloaika _____
Työtehtävä _____
6. Milloin ja missä olette ollut ensimmäisen kerran tämän sairauden vuoksi lääkärin vastaanotolla tai hoidossa? Mainitkaa hoitoaika, lääkärin nimi, hoitolaitos ja sen osoite.
7. Oletteko saanut oireiden vuoksi sairauslomaa (ennen) pp.kk.vvvv? Mainitkaa hoitavan lääkärin nimi, hoitolaitos ja sen osoite.
8. Kuka oli työnantajanne kun hakeuduite ensimmäisen kerran lääkärin vastaanotolle ja minkälaista työtä silloin teitte?

Työnantajan nimi ja osoite _____
Kuvaus työtehtävistä _____
9. Oletteko hakenut tai saanut korvausta sairautenne johdosta Kelalta tai joltakin vakuutuslaitokselta? Jos olette, ilmoittakaa laitoksen nimi, osoite ja korvausaika.

4. TIEDUSTELU HENGITYSTIEOIREISTA **(VAKUUTETULTA JA TYÖNANTAJALTA)**

SELVITTELYN YHTEYDESSÄ ON KYSYTTÄVÄ AINAKIN SEURAAVIA ASIOITA:

Kysymykset on muotoiltu vakuutetulta kysyttäväksi. Samat asiat tulee selvittää myös työnantajalta.

1. Minkä aineen arvelette aiheuttaneen hengitystieoireet?
2. Milloin ensimmäisen kerran havaitsitte hengitystieoireita ja millaisia ne olivat?
3. Onko vastaavia oireita ollut aikaisemmin ja jos on, niin milloin?
4. Ovatko aiemmin sairastamanne hengitystieoireet olleet välillä täysin poissa? Jos on, minä aikana?
5. Milloin ja missä olette olleet ensimmäisen kerran hengitystieoireiden vuoksi lääkärin vastaanotolla? Mainitkaa hoitoaika, lääkärin nimi, hoitolaitos ja sen osoite.
6. Kuka oli tällöin työnantajanne ja minkälaista työtä teitte ensioireiden ilmetessä?
Työnantajan nimi ja osoite _____

Kuvaus työtehtävistä _____

Kuvaus käsittelyistä aineista, käsittelytavoista ja kestosta _____
7. Missä työssä ja milloin olette viimeksi altistunut hengitystieoireet aiheuttaneelle aineelle?

Työnantajan nimi ja osoite _____
Työssäoloaika _____
Työtehtävä _____
Käsittelyt aineet, käsittelytavat ja käsittelyn kesto _____
8. Ilmoittakaa myös teitä hoitaneen lääkärin nimi ja hoitopaikan osoite
9. Työnantaja, jonka työssä olitte aikaisempien hengitystieoireiden aikana (nimi ja osoite)

10. Oletteko hakenut tai saanut sairautenne johdosta korvausta Kelalta tai joltakin vakuutuslaitokselta?
Jos olette, ilmoittakaa laitoksen nimi, osoite ja korvausaika.

5. TIEDUSTELU IHOTTUMASTA (VAKUUTETULTA)

SELVITTELYN YHTEYDESSÄ ON KYSYTTÄVÄ AINAKIN SEURAAVIA ASIOITA:

1. Minkä aineen arvelette aiheuttaneen ihottuman?
2. Milloin ja missä olette olleet ensimmäisen kerran ihottumanne vuoksi lääkärin vastaanotolla?
Mainitkaa
 - hoitoaika,
 - lääkärin nimi,
 - hoitolaitos ja sen osoite.
3. Kuka oli tällöin työnantajanne ja minkälaista työtä teitte ensioireiden ilmetessä?
Työnantajan nimi ja osoite _____
Kuvaus työtehtävistä _____
4. Missä työssä ja milloin olette viimeksi altistunut tälle aineelle?
Työnantajan nimi ja osoite _____
Työssäoloaika _____
Työtehtävä _____
5. Onko teillä ollut ihottumaa aikaisemmin, ennen nykyistä ihottumaa?
Ei _____
Kyllä _____, milloin _____

Ilmoittakaa myös
 - teitä hoitaneen lääkärin nimi,
 - hoitoaika
 - hoitopaikan osoite ja
 - mahdollisen sairausloman ajankohta
Työnantaja, jonka työssä olitte aikaisemman ihottumanne aikana (nimi ja osoite)

6. Onko aiempi ihottuma ollut välillä täysin parantunut? Jos on, minkä ajan?
7. Oletteko hakenut tai saanut sairautenne johdosta korvausta Kelalta tai joltakin vakuutuslaitokselta?
Jos olette, ilmoittakaa laitoksen nimi, osoite ja korvausaika.

6. TIEDUSTELU KUULON HUONONTUMISESTA (VAKUUTETULTA)

SELVITTELYN YHTEYDESSÄ ON KYSYTTÄVÄ AINAKIN SEURAAVIA ASIOITA:

1. Milloin havaitsitte ensimmäisen kerran kuulonne huonontuneen?
2. Kenen työssä olitte siihen aikaan ja mitä työtä teitte?
3. Luetelkaa kaikki ne työsuhteet, joissa mielestänne olette altistunut melulle.

Työnantaja 1

Työnantaja, nimi ja osoite _____

Työn laatu (melun aiheuttaja) _____

Minkä ajan olette ollut melutyössä: ____ kk / ____ v,

Päivittäinen melussaoloaika ____ h

Melun laatu (impulssimelu / tasainen melu) _____

Kuulonsuojaus: Kyllä ____, Ei _____

Työnantaja 2

Työnantaja, nimi ja osoite _____

Työn laatu (melun aiheuttaja) _____

Minkä ajan olette ollut melutyössä: ____ kk / ____ v,

Päivittäinen melussaoloaika ____ h

Melun laatu (impulssimelu / tasainen melu) _____

Kuulonsuojaus: Kyllä ____, Ei _____

Työnantaja 3

Työnantaja, nimi ja osoite _____

Työn laatu (melun aiheuttaja) _____

Minkä ajan olette ollut melutyössä ____ kk / ____ v,

Päivittäinen melussaoloaika ____ h

Melun laatu (impulssimelu / tasainen melu) _____

Kuulonsuojaus: Kyllä ____, Ei _____

4. Mitä ja minkä laatuista meluallistumista teillä on työn ulkopuolella?
5. Onko meluallistuminen työ jo päättynyt (työtehtävien vaihtumiseen, työstä pois jäämiseen tai eläkkeelle siirtymiseen)?
Ei _____
Kyllä _____

Jos työ on päättynyt, ilmoittakaa päivämäärä, milloin se on päättynyt _____

Jos olette siirtynyt eläkkeelle, mille eläkkeelle olette siirtynyt ja milloin

6. Milloin olette ollut kuulotutkimuksissa:

a. ensimmäisen kerran: aika, lääkärin nimi, hoitolaitos ja osoite

b. seuraavat tutkimukset:

7. Jos hallussanne on tutkimustuloksia ja/tai kuulokäyriä, pyydämme lähettämään ne yhtiöllemme nähtäväksi.

8. Oletteko hakenut tai saanut Kelalta tai joltakin vakuutuslaitokselta korvausta kuulonne huonontumisen johdosta?

En _____

Kyllä _____

Laitoksen nimi ja osoite _____

Korvausaika _____

7. TIEDUSTELU MELUTYÖSTÄ (TYÖNANTAJALTA)

SELVITTELYN YHTEYDESSÄ ON KYSYTTÄVÄ AINAKIN SEURAAVIA ASIOITA:

1. Mitä työtä vakuutettu on tehnyt?
2. Mikä vakuutetun työssä on ollut melun aiheuttaja? Työn laatu?
3. Ilmoittakaa melun laatu (impulssimelu/tasainen melu) ja melutason voimakkuus.
4. Minkä ajan työntekijä on ollut melutyössä?

____ kk / ____ v,
Päivittäinen melussaoloaika ____ h
5. Onko mahdollisessa työhöntulotarkastuksessa tai seurantatutkimuksissa jo havaittu työntekijän kuulon huonontuneen?
6. Onko työntekijälle työsuhteen kestäessä tehty kuulonmittauksia tai seurantatutkimuksia? Missä työterveyshuollossa tutkimukset on tehty?
7. Jos työpaikalla on suoritettu melumittaus, pyydämme lähettämään myös jäljennöksen mittauspöytäkirjasta.
8. Missä vakuutusyhtiössä lakisääteinen tapaturmavakuutuksenne oli, kun melutyötä tehtiin?
9. Jos työnantajan nimi on muuttunut työsuhteen aikana esim. yrityskauppojen johdosta, mikä työnantajan nimi on ollut?
10. Missä vakuutuslaitoksessa lakisääteisen tapaturmavakuutus oli?
11. Mikä oli vakuutuksen vakuutusnumero?

8. YLÄRAAJAN KIPEYTYMISKYSELY (VAKUUTEUTULTA)

SELVITTELYN YHTEYDESSÄ ON KYSYTTÄVÄ AINAKIN SEURAAVIA ASIOITA:

1. Milloin ja missä tilanteessa yläraajanne kipeytyi?
2. Milloin hakeuduitte ensimmäisen kerran lääkärin vastaanotolle yläraajanne kipeytymisen johdosta?
Mainitkaa lääkärin, hoitolaitoksen nimi ja osoite
3. Oletteko aikaisemmin saanut hoitoa samantyyppisen vaivan vuoksi?
Milloin, missä, hoitolaitoksen nimi ja osoite
4. Mistä arvioisitte kipeytymisen aiheutuneen, kuvatkaa työtänne.
Millaisia työliikkeitä työhönne kuuluu (kuvatkaa ne yksityiskohtaisesti)

Miten usein työliikkeet toistuvat minuutissa/tunnissa/päivässä?

Ovatko työliikkeenne fyysisesti rasittavia, ja jos ovat, millä tavoin?

Mitä työvälineitä käytätte?

Kuinka kauan olette tehnyt tätä työtä?

Poikkesivatko työliikkeet tai työtehtävien määrä ennen kipeytymistä tavanomaisesta?

Tapahtuiko työvälineissä olennaisia muutoksia ennen kipeytymistä?

Edelsikö kipeytymistä poissaolojakso, kuten vuosiloma, sairausjakso tai poissaolo?
Poissaolojakson alkamis- ja päättymispäivä _____
5. Oletteko oikea- vai vasenkätinen? _____
6. Oletteko aikaisemmin hakenut tai saanut korvausta yläraajanne kipeytymisestä Kelalta tai joltain vakuutuslaitokselta?
En ____
Kyllä ____ Mistä ja milloin?
Laitoksen nimi ja osoite _____
Korvausaika _____

9. YLÄRAAJAN KIPEYTYMISKYSELY (TYÖNANTAJALTA)

SELVITTELYN YHTEYDESSÄ ON KYSYTTÄVÄ AINAKIN SEURAAVIA ASIOITA:

1. Vakuutetun työntekijän työn kuvaus

Millaisia työliikkeitä työhön kuuluu (kuvatkaa ne yksityiskohtaisesti)?

Miten usein työliikkeet toistuvat minuutissa/tunnissa/päivässä?

Ovatko työliikkeet fyysisesti rasittavia, ja jos ovat, millä tavoin?

Mitä työvälineitä työntekijä käyttää?

Kuinka kauan työntekijänne on tehnyt tätä työtä?

2. Edelsikö kipeytymistä poissaolojakso, kuten vuosiloma, sairausjakso tai muu poissaolo?
Poissaolojakson alkamis- ja päättymispäivä?

3. Oliko työliikkeissä/työtehtävien määrässä jotain poikkeavaa ennen kipeytymistä tavanomaiseen verrattuna?

4. Tapahtuiko työvälineissä olennaisia muutoksia ennen kipeytymistä?

Mikäli tästä työstä on tehty ergonomisia mittauksia/selvityksiä, pyydämme teitä toimittamaan vakuutusyhtiölle niistä jäljennökset.

10. KYSELY RANTEEN KIPEYTYMISESTÄ (VAKUUTETULTA)

SELVITTELYN YHTEYDESSÄ ON KYSYTTÄVÄ AINAKIN SEURAAVIA ASIOITA:

1. Milloin ja missä tilanteessa ranteenne kipeytyi?
2. Mistä arvioitte kipeytymisen aiheutuneen?
3. Milloin menitte ensimmäisen kerran lääkäriin ranteenne kipeytymisen vuoksi?

Lääkärin ja hoitolaitoksen nimi ja osoite:

4. Oletteko aikaisemmin saanut hoitoa samantyyppisen vaivan vuoksi?
Ei ____ Kyllä ____ Milloin ja missä?

5. Työn kuvaus
 - a. Kuvatkaa yksityiskohtaisesti millaisia ranteen työliikkeitä työhönne kuuluu.
 - b. Miten usein työliikkeet toistuvat minuutissa/tunnissa/ päivässä?
 - c. Ovatko työliikkeenne fyysisesti rasittavia?
Ei ____ Kyllä ____ Millä tavoin?

6. Oletteko oikea- vai vasenkätinen?

7. Oletteko aikaisemmin hakenut tai saanut korvausta ranteenne kipeytymisestä Kelalta tai joltain vakuutuslaitokselta?

En ____

Kyllä ____ Mistä ja milloin?

Laitoksen nimi ja osoite _____

Korvausaika _____

11. KYSELY RANTEEN KIPEYTYMISESTÄ (TYÖNANTAJALTA)

SELVITTELYN YHTEYDESSÄ ON KYSYTTÄVÄ AINAKIN SEURAAVIA ASIOITA:

1. Kuvatkaa yksityiskohtaisesti, millaisia työliikkeitä työhön kuuluu.
2. Miten usein työliikkeet toistuvat minuutissa/tunnissa/päivässä?
3. Ovatko työliikkeet fyysisesti rasittavia, ja jos ovat, millä tavoin?
4. Mitä työvälineitä työntekijä käyttää?
5. Kuinka kauan työntekijä on tehnyt tätä työtä?

Jos tästä työstä on tehty ergonomisia mittauksia/selvityksiä, pyydämme Teitä toimittamaan meille niistä jäljennökset.

12. KOSTEUSVAURIOMIKROBIT –KYSELY (VAKUUTETULTA)

SELVITTELYN YHTEYDESSÄ ON KYSYTTÄVÄ AINAKIN SEURAAVIA ASIOITA:

1. Minkä ajan olette ollut X Oy:n palveluksessa?
2. Missä työpisteessä olette työskennellyt ja milloin?
3. Onko tiloissa, joissa työskentelette, ollut vesivahinkoja? Milloin?
4. Onko mahdolliset vesivahingot korjattu? Milloin korjaukset on tehty?
5. Onko työpaikallanne tehty kosteusvauriomittauksia ennen korjauksia ja korjausten jälkeen?
6. Oletteko altistunut työssänne jossain vaiheessa kosteusvauriomikrobeille?
 - a. Milloin ja miten?
 - b. Missä määrin päivittäisestä työajastanne altistutte / olette altistunut kosteusvauriomikrobeille?
7. Oletteko altistunut kosteusvauriomikrobeille jossain aikaisemmassa työpaikassanne? Missä ja milloin olette altistunut?
8. Oletteko altistunut kosteusvauriomikrobeille muualla kuin työpaikalla?

13. KOSTEUSVAURIOMIKROBIT –KYSELY (TYÖNANTAJALTA)

SELVITTELYN YHTEYDESSÄ ON KYSYTTÄVÄ AINAKIN SEURAAVIA ASIOITA:

1. Minkä ajan vakuutettu on ollut palveluksessanne?
2. Missä työpisteessä hän on työskennellyt ja minkä ajan?
3. Onko tiloissa, joissa hän työskentelee tai on työskennellyt, ollut vesivahinkoja? Minkälaisia vahinkoja on todettu? Milloin vahingot on todettu? Miten vahingot on todettu?
4. Onko mahdolliset vesivahingot korjattu? Milloin korjaukset on tehty? Miten korjaus on onnistunut?
5. Onko työntekijä altistunut työssään jossain vaiheessa kosteusvauriohomeille?
Ei _____
Kyllä _____
Milloin ja miten?
6. Onko työpaikalla tehty kosteusvauriomittauksia ennen korjauksia ja korjausten jälkeen?

Jos on, pyydämme toimittamaan yhtiöllemme mittaustulokset.
7. Missä määrin päivittäisestä työajasta vakuutettu altistuu /on altistunut kosteusvauriohomeille?
8. Missä vakuutusyhtiössä lakisääteinen tapaturmavakuutuksenne on ollut ajankohtana, jolloin vakuutettu on /oli palveluksessanne?
9. Jos työnantajan nimi on muuttunut työsuhteen aikana esim. yrityskauppojen johdosta, mikä työnantajan nimi on ollut?
10. Mikä oli kosteusvaurion sattuessa työnantajan nimi ja vakuutusnumero? (Työnantajan mahdollinen nimenmuutos esim. yrityskauppojen johdosta)

14. TIEDUSTELU EPÄILLYSTÄ AMMATTITAUDISTA - TÄRINÄ
(VAKUUTETULTA)

SELVITTELYN YHTEYDESSÄ ON KYSYTTÄVÄ AINAKIN SEURAAVIA ASIOITA:

1. Milloin hakeuduite ensimmäisen kerran käsien säryn tai puutumisen, sormien kylmäämisen, sormien valkoisiksi menemisen tms. oireitten takia lääkärin vastaanotolle?

Aika: _____

Lääkärin ja hoitolaitoksen nimi ja osoite: _____

2. Minkä työnantajan palveluksessa olitte silloin, kun hakeuduite lääkärin vastaanotolle?

3. Käyttitkö tässä työssänne tärisevää työkalua? En _____ Kyllä _____

Jos vastasitte edeltävään kysymykseen En, vastatkaa vain kysymykseen 4:

Jos vastasitte edeltävään kysymykseen Kyllä, vastatkaa jatkossa kysymyksiin 5 - 11.

4. Jos ette silloin käyttänyt tärisevää työkalua, luetelkaa ne työsuhteet, jolloin olette käyttänyt työssänne tärisevää työkalua ennen lääkärin vastaanotolle hakeutumista.

Työnantajan 1. nimi _____
työssäoloaika _____

Työnantajan 2. nimi _____
työssäoloaika _____

5. Mitä eri työtehtäviä työnne sisältää?
6. Mitä erilaisia työkaluja käytätte työssänne?
7. Mitä täriseviä työkaluja käytätte?
8. Jos käytätte täriseviä työkaluja, kuinka monta tuntia päivässä ja kuinka monena päivänä viikossa keskimäärin käytätte täriseviä työkaluja?
9. Mikä on tavanomaisen työskentelytilanne keskimääräinen lämpötila?
10. Jos teette työtä tärisevin työkaluin talvisin ulkona, kuinka monta tuntia päivässä ja kuinka monena päivänä viikossa arviolta teette näitä töitä?
11. Oletteko hakenut tai saanut korvausta sairauden vuoksi Kelalta tai joltakin vakuutuslaitokselta?

En _____

Kyllä _____, mistä ja milloin?

Laitoksen nimi ja osoite _____

Korvausaika _____

15. TIEDUSTELU EPÄILLYSTÄ AMMATTITAUDISTA - TÄRINÄ (TYÖNANTAJALTA)

SELVITTELYN YHTEYDESSÄ ON KYSYTTÄVÄ AINAKIN SEURAAVIA ASIOITA:

1. Mitä eri työtehtäviä vakuutetun xxxxx (esim. automekaanikon) työ sisältää?
2. Mitä erilaisia työkaluja vakuutettu käyttää työssään?
3. Mitä täriseviä työkaluja hän käyttää päivittäin?
4. Kuinka monta tuntia päivittäin ja kuinka monena päivänä viikossa keskimäärin vahingoittunut käyttää täriseviä työkaluja??
5. Mikä on työntekijän tavanomaisen työtilan keskimääräinen lämpötila?
6. Paljonko (montako tuntia päivässä ja kuinka monena päivänä viikossa) työstä tehdään tärisevin työkaluin talvisin ulkona?
7. Onko työkoneista tehty tärinämittauksia?
Jos on, pyydämme lähettämään mittaustulokset